

THE LIGHT

ік XIII - Число 19

15 листопада

1950

November 15

TORONTO — CANADA

СВІТЛО

КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. III. 51
St Rita's Home
438 King's St East
Toronto, Ont

ЗА ЄДНІСТЬ
УКРАЇНСЬКОЇ
ЦЕРКВИ

ЧИ ПОЗА
КАТОЛИЦЬКОЮ
ЦЕРКВОЮ
МОЖЕ БУТИ
СПАСЕННЯ?

ПЕЧЕРСЬКИЙ
МОНАСТИР
У СТРАДЧІ
КОЛО ЛЬВОВА

В ОСТАННІЙ
СТАДІЇ СЛІДСТВА

ДУХОВНА
ЖЕРТВА
о. М. ГАГАЛІЯ

"ВАТРА"
ОЧАРОВУЄ
СЛУХАЧІВ

DR. N. W. WINNITOU

B. A., M. D.

ЛІКАР, ХІРУРГ, АКУШЕР

"Bathurst Medical Building"

312 Bathurst St.

Phone A.D. 6373

д-р Е. Гуменюк

ДЕНТИСТ

567 Bathurst St.

Tel. RA. 8303

— Toronto

WA 6812

Queen West Furniture Company

587 Queen St. W.

Toronto, Ont.

Маємо на складі великий вибір нових і
уживаних меблів для хатнього і бюрово-
го устаткування.

СВІЙ ДО СВОГО

LANDY & COMPANY LTD.

КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКОВНІ РІЧІ:

вугілля, кадило, свічки й інші.

Відзначаємося в продажі

МІСІЙНИХ РІЧЕЙ

зокрема вервиць, молитовників, книжечок
й ін.

PHONE AD 0812

*16 DUNDAS ST. W. at YONGE ST.
TORONTO*

ПОМАГАЄТЕ СВОІМ УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА

ФІРМА.

ANDREW TAILORS

Ladies' & Gents' Distinctive
Clothes. Hand Tailored.

1076 Queen Street, West

Toronto, Ont., Ph. LO. 0982

THE PLACE WHERE CUSTOM
CLOTHES ARE MADE.

АНДРІЙ НАКОНЕЧНИЙ —

ПОМАГАЄТЕ СОБІ.

власитель.

BATES & DODDS

FUNERAL SERVICES LTD.

OUR SERVICES ARE AVAILABLE

**AT MODERATE COST — A DEFINITE
SAVING FOR THOSE WHOM WE SERVE**

Наші услуги до Вашої розпорядимости
По умірованих цінах, певне заощадження
для всіх тих, що їм ми служуємо

Phone AD. 0681

931 Queen St. W.

● **АСЕКУРАЦІЯ** ●

Якщо потребуєте асекурації
або хочете порадитися
в асекураційних справах

зверніться до

Y. ONYSCHUK

1165 Dundas Street W.

Toronto, Ont

Tel.: KE 5944

ДОБІРНЕ МОЛОКО

і

всякі молочні продукти

вироблені під технічним наглядом

кол. дир. "Маслосоюзу" у Львові

А. ПАЛІЯ

тільки в українській молочарні

ROGERS DAIRY LTD.

Торонто

459 Rogers Rd.

Phone JU. 7193

СВІТЛО

КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Видають ОО. Василіяни

Редагує Колегія

Передплата \$2.00 на один рік

Поодинокі число 15 центів

Адреса Редакції:

8 Wells Hill Ave., Toronto, Ontario.

Телефон: LL 6483

З М І С Т:

НА ТЕМИ ДНЯ	3
РЕДАКЦІЙНІ	5
За єдність української Церкви	
ОГЛЯД ПРЕСИ	6
ВІРА Й ЗНАННЯ	8
Ісус Христос	
Смукот, що є гріхом	
Чи поза католицькою Церквою	
може бути спасення?	
Запити й відповіді	
Авдієнції Святішого Отця	
З УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ	18
Печерський монастир у Страдчі	
коло Львова	
В останній стадії слідства	
Духовна жертва о. М. Гагалія	
Нові видання	
ЗДАЛЕКА І ЗБЛИЗЬКА	26
“Ватра” очаровує слухачів	
ПО ЦІЛОМУ СВІТІ	28
ENGLISH SUPPLEMENT	30

О Б Г О Р Т К А

Митрополит Андрей Шептицький — Мойсей українського народу, якому прийшлося провадити свій нарід в найчорніших часах його історії.

ПРОХАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ З НАГОДИ ЛИСТОПАДОВИХ СВЯТ

С. І. Х.!

26 жовтня 1950.

До Управ всіх Українських Товариств
в З. Д. Америки:

За благословенням Їх Ексцеленції Преосв. Єпископа Кир Константина БОГАЧЕВСЬКОГО, Укр. Католический Комітет для Скитальців в Стемфорді продовжує 5 літньої діяльності (1945-1950) виконав величезну працю для добра української еміграції. З найбільшою відданістю Комітет продовжує спровадження якнайбільшого числа українських скитальців до Америки, даючи їм змогу вільно влаштуватися. Комітет примістив в Америці кілька сот українських сиріт і далі продовжує цю працю. Відповів та відповідає на тисячі писем. Денно висилає до дальшого поладження нові і нові аплікації для спровадження дальших скитальців. Вислав потребуючим скитальцям велику кількість харчів, одягу та ліків. Все це при допомозі наших Священиків і добрих людей.

Просимо вибачення за турбування. Неприємно нам звертатися про грошеву поміч, однак часто це не робимо, ТІЛЬКИ РАЗ В РІК з нагоди листопадових свят. Знову примушує нас до цього велике число нових розпучливих прохань від скитальців, які остали в європейських ДП таборах або на німецькій економії без права на дальшу еміграцію з причин їх старого віку, чи то через недугу або як інваліди. Прохають від нас ліків, харчів, одягу, а головне туберкульозні благають від нас нові амер. лікарства скрептомісину. Всі вони є українські скитальці, що боролися за ВОЛЮ УКРАЇНИ, а сьогодні не можуть емігрувати далі і влаштувати своє життя так, як здорові українські скитальці.

Укр. Католический Комітет для Скитальців в Стемфорді звертається отрим до Управ всіх Товариств, Організацій та Спілок з проханням, щоб з нагоди ЛИСТОПАДОВИХ академій, концертів, чи сходин чистий дохід вислали Укр. Католическому Комітету на допомогу потребуючим скитальцям.

Всі грошеві дари, збірки, дохід з листопадових імпрез, чи жертви поодиноких осіб прохаємо вислати на адресу Укр. Католического Комітету для Скитальців в Стемфорді, Кон., або до Єпископської Канцелярії в Філадельфії, Па. Виказ жертводавців оголосимо.

Прийміть наперед наше щире українське “СПАСИБІГ”! Нехай Господь Бог благословить!

† Амвроз Сенишин, Єпископ-Помічник
Голова Укр. Католического Комітету

о. ректор Павло Івахів,
містоголова

Микола Вайда
секретар

Адреса:

UKRAINIAN CATHOLIC COMMITTEE FOR REFUGEES
161 GLENBROOK ROAD
STAMFORD, CONNECTICUT, USA

Найкращий Різдвяний Дарунок

це такий,
що триває цілий рік

На Різдвяні Свята
замовте своїм рідним
і знайомим ілюстрований журнал

СВІТЛО

на цілий рік
(тільки \$2.00)

З першим числом
вишлемо гарну різдвяну картку
з Вашим іменем.

Ваші рідні й знайомі
будуть Вас приємно
згадувати кожного року,
коли одержать нове число

СВІТЛА

Замовляйте на адресу:

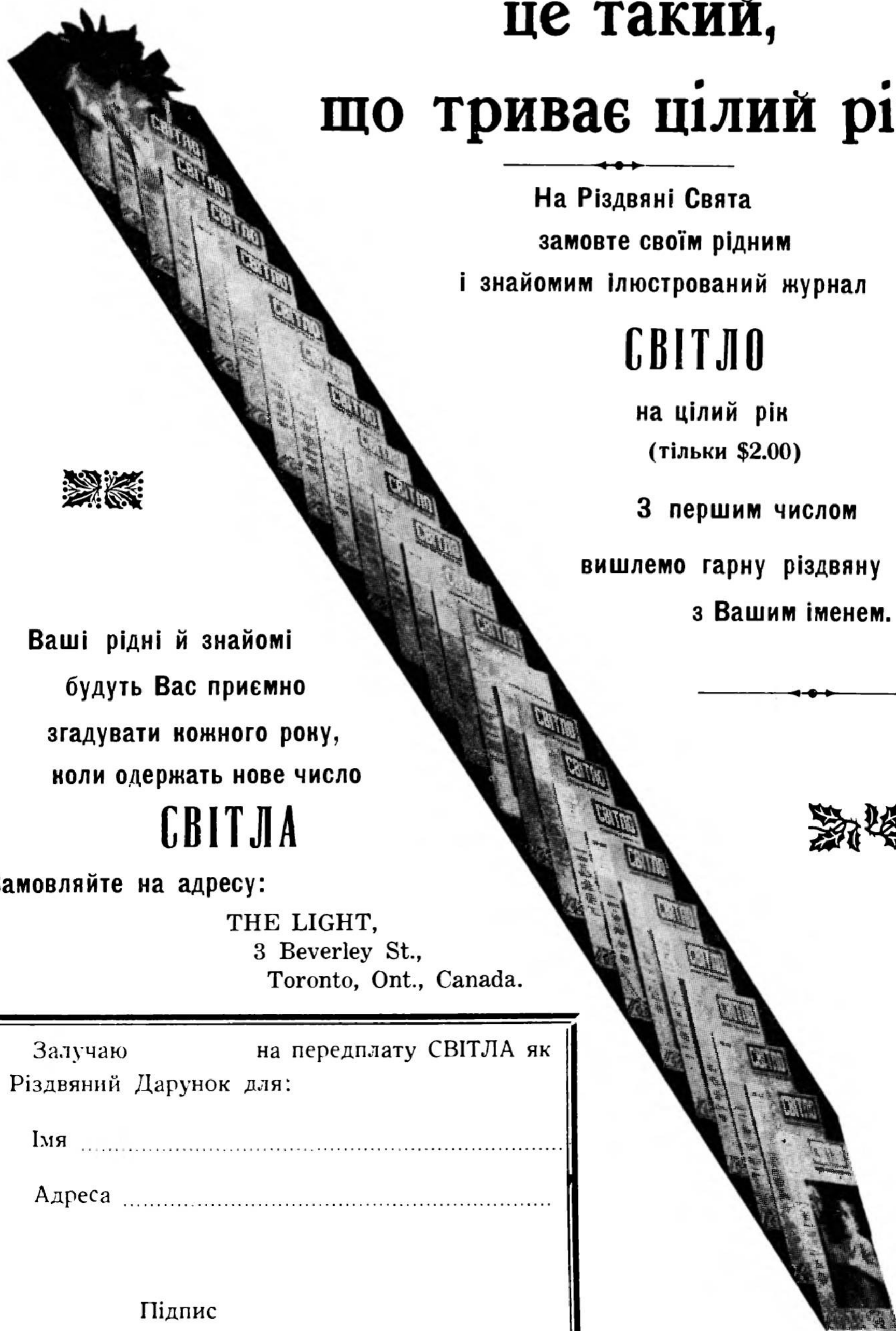
THE LIGHT,
3 Beverley St.,
Toronto, Ont., Canada.

Залучаю на передплату СВІТЛА як
Різдвяний Дарунок для:

Імя

Адреса

Підпис

НА ТЕМИ ДНЯ

НАЙБІЛЬША РЕЛІГІЙНА УРОЧИСТІСТЬ
НАШИХ ЧАСІВ

Першого листопада Папа Пій XII проголосив торжественного догму про перенесення Преч. Діви Марії до неба. У величавім торжестві взяли участь 36 кардиналів і 480 архієпископів і єпископів. На площі перед базилікою св. Петра зібралося 200 тисяч вірних, в тім числі прочани з так багатьох країн з цілого світа, що можемо сміло сказати, що був заступлений весь католицький світ. Величезна площа була заповнена по береги і перемінилася на той час у велику християнську святиню.

Намісник Христовий заявив торжественним голосом: "Ми проголошуємо, заявляємо і дефінуємо як догму об'явлену Богом: Що Непорочно-зачата Мати Божа, Марія, Присно-Діва, при кінці її життя на землі була забрана до небесної слави з тілом і душею."

Починаючи від того дня 400 мільйонів католиків почали вірити в ту догму виразно, без сумнівів і без ніяких застережень. В протинному разі вони підлягають викляттю з Церкви як єретики.

Папа Пій XII проголосив світові нову догму з престолу, прикрашеного білим шовком, установленого перед головними дверима церкви св. Петра. Не зважаючи на напруження і перевтому довгих обрядів і на тягар важких риз, Папа виглядав цілком здоровий і в чудовому настрої.

В переднім ряді направо від папського трону сидів Альсід де Гаспері (італійський прем'єр), Роберт Шуман, міністер закордонних справ Франції, і багато інших державних достойників, дальше члени спеціальних посольств з Ірландії, Іспанії, Італії, Санто Домінго, Перу і з Канади.

Папська булла (послання) обіймала 26 сторін пергаменту (з козячої шкіри), зв'язана жовто-білою стяжкою, і з папською печаттю з олова, а на печатті були подоби верховних апостолів Петра і Павла з одної сторони, а з другої сторони був папський герб.

Папа в своїй буллі вияснив причини, які йо-

го спонукали до проголошення догми, як також виявив погляди церковних богословів про традицію почитання Марії від перших віків християнства.

Часи нашого панування (понтіфікату) — казав Папа — подібно як сучасний вік є навіщені журбами, клопотами, турботами, муками і болями з причини сучасних лих як також тому, що багато людей зійшло з дороги правди і чесноти. Серед таких обставин це було великою потіхою для нас, що одночасно зі збільшеною активністю католицької Церкви зростає також почитання Пречистої Діви. Марія внаслідок дуже виїмкового привілею перемогла гріх своїм Непорочним Зачаттям і тому Вона не була підкорена законові розкладу в домовині; таксамо Вона не мусіла чекати до кінця світа на воскресення свого тіла.

Після молитви Папа сів на трон, а всі інші стояли. Тоді монсіньор Енріко Данте підніс Папі текст булли. Це був вершок торжества. Запанувала гробова тишина, коли Папа зачав читати проголошення догми. Коли ж Папа скінчив читати проголошення, зірвалася буря окликів й оплесків на честь Пречистої Діви Марії.

Рух за проголошенням цієї догми зачався в цілім світі в 1863 році за почином королевої Ізабеллі з Іспанії. Від того часу Апостольська Столиця дістала 2,600 прохань на письмі від кардиналів, архієпископів і єпископів, 83,000 прохань від священників світських і монаших та 8,000,000 від світських католиків, щоб проголосити цю догму.

ВІДІРВАНА ГАЛУЗЬ ВІД ХРИСТОВОГО
ДЕРЕВА НИДІЄ

В українських православних Церквах в Європі, Америці й Австралії відбуваються безнастанні об'єднання, роз'єднання і заколоти. І так недавно православний митрополит Полікарп Сікорський написав пораду православному єпископові Сильвестрові Гаєвському в Австралії, щоб той перейшов в стан відпочинку. На те відповів єп. Гаєвський в часописах, що в Ав-

стралії велика недостача священників і тому він не може відійти на відпочинок і тим самим не може послухати ради митроп. Сікорського.

Той же самий митроп. Сікорський після візитаційної подорожі до Англії розв'язав генеральне управління УАП Церкви на В. Британію, що існувало там під проводом о. Ігоря Губаржевського, і призначив нове управління. Причиною розв'язання, як оповістив митроп. Сікорський, була невідповідно господарка грошовими фондами. На те частина православних українців в Англії оповістила в часописах заяву, що не погоджується з рішенням митрополита Полікарпа Сікорського і домагається скликання загального з'їзду, який єдиний має, мовляв, право усувати генеральне управління. Згадана частина православних твердить, що митрополита обдурили, що ніяких грошових не порядків не було.

В Канаді консисторія Української Греко Православної Церкви під проводом о. Савчука ухвалила створити свою власну, від нікого незалежну єрархію, і то аж з трьох єпископів відразу. Двох рішили спровадити зі скитальщини, а третього висвятити зпоміж місцевих. Мабуть тим місцевим буде о. Савчук. Виглядає, що ці православні (свистунівці) хочуть установити своїх єпископів в Едмонтоні, Вінніпегу і Торонті. Але на терені Канади перебувають зі своїми прихильниками ще такі українські православні єрархи: митроп. Іларіон Огієнко, єпископ (?) Урбанович і Мстислав Скрипник (в Гримсбі коло Торонта). — В Зл. Державах відбувся недавно собор православної Церкви єп. Івана Теодоровича і єп. Мстислава Скрипника (це ті, що відділилися від єп. Богдана Шпильки). На соборі було з 50 учасників світських і духовних. Той собор іменував єп. Івана Теодоровича митрополитом, а єп. Мстислава Скрипника його помічником. Єпископ Богдан Шпилька заявив в часописах, що його заманили на той собор підступом, але він завваживши підступ на соборі, вийшов демонстративно з салі нарад і вважає себе далі законним єпископом православних українців у Зл. Державах.

З наведених сумних фактів видно, що церковні організації, відділені від правдивого Христового пня, нидіють в замішанні і неспокоях. Єдиним виходом з того сумного стану є об'єднання всіх українців з Апостольською Столицею.

БЕРУТЬСЯ ДО КОМУНІСТІВ В СВІТІ,

У вільних країнах починають пізнаватися на комуністах і відповідно до комуністичної підривної діяльності уряди різних країн починають обмежувати свободу праці комуністичної п'ятої колони. Тридцять вісім держав у світі заборонили якунебудь діяльність комуністичних партій. Інші країни як Південна Африка, Бурма, Індонезія, Китай, Малайя, Південна Корея, Персія, Туреччина, Греція, Іспанія й Португалія проголосили комуністичну партію цілком поза законом. Всеамериканська конференція, що об'єднала 21 держав, зобов'язалася ще в 1948 р. винищити комунізм в своїх країнах. Новий закон проти підривних організацій в Зл. Держав вимагає, щоб члени комуністичної партії реєстрували себе і свої організації. Більшість країн середньої і південної Америки заборонили компартію законом.

Зате в Європі комуністична партія розвивається вільно, крім в Греції, Іспанії й Португалії. У Британії усунули комуністів і фашистів з державних і громадських установ, зокрема з тих, що зв'язані з обороною.

Найважливіший і сумний факт той, що Об'єднані Нації тримають комуністичних розбійників між своїми членами.

ПІСЛЯ СМЕРТИ КОМАНДАНТА УПА

Командант Української Повстанської Армії генерал Роман Шухевич (прибрані прізвища під час підпільної праці: Тур, Лозовський, Дзвін, Тарас Чупринка) погіб смертю хоробрих 5 березня 1950 р. в 43-ім році життя, обороняючи разом з відділом УПА свою головну квартиру в селі Білогорща недалеко Львова в Західній Україні. Покійний уродився і скінчив гімназію у Львові. Під час своїх студій на техніці в Гданську відбув різноманітні таємні військові курси. В 1929 р. був у польській школі підхорунжих і в школі резервових старшин. При нагоді свого виїзду за кордон у 1930-их роках він закінчив закордоном таємні курси для вищих старшин. У 1941 р. організував два українські курені і воював з ними проти большевиків. Ті два курені згодом стали ядром УПА. В 1943 р. Роман Шухевич став командантом УПА в ранзі генерала. Його наслідником на пості команданта УПА став тепер полк. Василь Коваль. Українська підпільна армія продовжує свою християнську боротьбу з большевиками.

ЗА ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Від початків української історії до сьогоднішніх часів найкращі сини і провідники українського народу, як світські так духовні, завжди змагали до того, щоб українська Церква була зєдинена.

Церква це організація, що має величезне значення для одиниць і для цілого народу. Як про це найліпше свідчать наші часи, добробут і щастя одиниці і загалу основуються і забезпечуються не поступом техніки (вершком чого маємо виріб атомової бомби), але щирим плеканням духовних вартостей людини таких як: любови, справедливости, сумлінности й людяности. Тому найліпшою й найважливішою організацією в народі є його Церква. Церква виховує народ, робить його вартісним перед Богом і здоровим та відпорним на шкідливі та злі впливи, що нищать тіло і душу поодиноких людей і цілого загалу.

Наш нарід не кровавився б сьогодні так страшно під червоним катом, якщо українська Церква у Великій Україні у 1920 році була б така сильна, як була українська Церква в Галичині в 1940 році. Хто знає, чи сьогоднішній так сильно розпаношений большевизм не був би тоді загинув у своїм зародку.

Річ ясна, що правдива Церква є тільки одна. Всякі "народні" Церкви є галузями відтятими від головного пня. Тому єдність може бути тільки в єдиній, святій, соборній і апостольській Церкві.

Тому в ім'я святого зєдинення наші князі послали своїх послів до Апостольської Столиці, коли в Україну почали приходити шкідливі впливи зі свіжо схизматицького Царгороду. Тому також в ім'я святого зєдинення наші православні єпископи в шістнадцятому столітті їздили до Апостольської Столиці й підписали там історичний документ під назвою "Берестейська Унія". Найбільшим стовпом цієї святої справи був наш Святий Священномученик Йосафат, що якраз задля цього заслужив собі на велику любов вірних і одночасно на велику ненависть ворогів, що є долею всіх найбільших святих.

У наших часах найбільше бажав святого зєдинення української Церкви й найгарячіше працював для її зєдинення світлої памяти митро-

полит Андрей Шептицький, якого річницю мученичої смерти святкуємо цього місяця. В кожного з нас ще свіжі спогади з промов і діл цього великого українця. Він завжди з великим ви розумінням і сердечністю відносився до наших незєдинених братів. Щобільше він з батьківською дбайливістю навіть ставав у їхній обороні, наражаючи себе на неласку пануючого тоді польського уряду.

Митрополит Шептицький скеровував все своє богословське знання, свій пастирський досвід і всю свою працю до обєднання наших Церков в Україні. Це обєднання він конкретно уявляв собі у виді українського патріархату в Києві. Український патріарх, визнавши примат Апостольської Столиці, був би самостійний, зберігаючи всі дотеперішні обряди й звичаї православної Церкви. Одна з трагедій його життя, яку він одначе переніс як герой, була та, що коли нагода прийшла до зєднання цієї ідеї, наші православні єпископи не зрозуміли ваги й значення цього обєднання.

Однак потреба справжнього церковного обєднання в нашій народі є далі на часі. Це признає кожний, хто обсервує теперішнє релігійне розбиття в наших незєдинених братів там, де українське релігійне життя повинно в цю пору найбільше свобідно процвітати, цебто в Америці й Канаді. (Згадуємо це не зі злої волі, але щоб ствердити стан справи). Справа може поліпшитися, й певно поліпшиться, але щойно тоді, коли прийде повне і дійсне обєднання так як відломана галузка знову може ожити лише тоді, коли її прикріпити назад до матірнього пня.

Сьогодні наша Церква на Рідних Землях зруйнована. Вона там тепер живе тільки в серцях і душах геройських мучеників. До їхніх — великих перед Богом — діл і терпінь долучім нашу ревну й безупинну молитву й працю, щоб у нашій народі зєдналися в якнайближчій будучині Христовий заповіт: Щоб було одне стадо й один пастир.

Як історія так сучасні події нас вчать, що всі секти які повстали відколюючись від єдиної Христової Церкви неодмінно потопали й розпливалися у своїм власно витворенім релігійнім хаосі.

СПРАВА НА ЧАСІ

Український щоденник СВОБОДА займається справою виховання українського покоління на американському континенті уважаючи цю справу важливою, ба просто пекучою. Ось, що читаємо в СВОБОДІ:

Причина винародовлення це брак українського виховання, це незнання рідної мови, рідного письменства, історії, землезнання і культури українського народу. З цього заключення: українській дитині треба дати українське виховання, треба зацепити в молодих серцях любов і пошану до нації, з якої вони вийшли. Зробити це може школа й тільки школа.

Колись на рідних землях наше незасібне громадянство вдержувало своїми датками цілу низку українських шкіл, які виховували нашу молодь в національній дусі і ставили таму польщенню. Обовязкове навчання релігії в тих школах спочивало в руках виховників катехитів, що також зі свого боку зацеплювали в молодих серцях любов до рідної Церкви і рідного обряду. Дехто піддає думку, щоб піти слідами старого краю і творити школи на такий же зразок. Очевидно, якщо не буде іншої розв'язки, то громадянство буде змушене піти тим шляхом, бо інакше загине. Це нага дійсність. Однак організація нових шкіл довела б до непотрібного розпорошення наших і так невеликих сил. Тому ролі рідної школи можуть і повинні перебрати на себе такі наші парафіяльні школи поширюючи свої навчальні пляни навчанням українознавства, цебто навчанням української мови, письменства, історії, землезнання та культури.

Дотеперішнє навчання української мови в парафіяльних школах є їхнім слабим місцем. Адже це факт, що ті школи не мають ніякого навчального пляну української мови, ба навіть не знають скільки часу призначити на цей предмет. Українська мова є тепер в парафіяльних школах властиво непотрібною і неприємною дочіпкою до навчальних плянів. І тому є й такі випадки, що діти після такого кількісного "навчання" не знають навіть української азбуки. До цього навіть при совісній праці саме навчання мови ще дитини не виховає. Виховає її історія, письменство, географія й культура цебто предмети, що

промовляють більше до почувань дитини. Тому ці предмети навчання побіч навчання релігії повинні стати основним виховним чинником в наших парафіяльних школах.

Нам кажуть, що нема потрібної кількості учителів. Світські учителі з новоприбулих не входять в рахубу, бо матеріальні засоби шкіл дуже обмежені, а Сестер, цебто дешевих учительок, надто мало.

Але чи справді наші парафії вже такі бідненькі, що не всилі оплатити одного учителя більше? Виглядає, що нас стати на юшку, а не стати на петрушку. На закупно гарних будинків нас стати, а не стати на оплату учителів. Але будинок це не школа! Школа це діти, вчителі і щойно на третім місці будинок.

ПРОГОЛОШЕННЯ ДОГМИ ПРО УСПЕННЯ БОЖОЇ МАТЕРИ

Американський тижневик ЛАЙФ приніс статтю визначного англійського письменника Греєм Грін-а про перенесення до неба Божої Матері. Подаємо тут кінцеву частину цієї статті:

В сьогоднішніх часах нема помітних ознак ересей всередині Церкви щодо перенесення Пречистої Діви до неба і тому деякі католики думали, що непотрібно проголошувати догму про те перенесення. Але католики в цих часах не можуть лишитися незаторкненими загальною ересю наших часів — обезціненням людської особовості. Сьогодні вважають людське тіло матеріалом, що його можна викинути на сміття, чимсь таким, чого можна позбутися на велику скалю при допомозі атомової бомби. Після першої світової війни хрести значили ті місця, де лежали мертві, союзники і вороги. В столицях Європи світилися постійні світла на гробах невідомих борців. Але нині нема хрестів на звичайних гробах, що в них похоронені погибші в Берліні чи Лондоні, а гірошімський пам'ятник представляє обриси людини зфотографованої блиском атомової бомби на асфальті. Догма про забрання Пречистої до неба проголошує наново навчання про наше воскресення, вічне призначення людського тіла. І знову якраз історія Марії ставить нам перед очі те навчання в повній ясності. Воскресення Ісуса Христа можна вважати воскресенням Бога, але воскресення Марії є прообразом воскресення кожного з нас.

РЕЛІГІЙНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

Католицький тижневик ШЛЯХ в статті “Батьки і діти” пише про релігійне виховання дітей між ін. таке:

Ісус Христос будучи на землі найбільше любив малі діти. Він, хоч і дуже втомлений, ніколи не пропустив нагоди, щоб не поблагословити малих дітей. Католицька Церква йде слідами Христа. Всі Святі Отці й єпископи заохочують родичів і виховників виховувати дітей в релігійнім дусі. Католицька Церква по всьому світі видає щороку мільйони на заснування і ведення шкіл. Сотні тисяч монахів, монахинь і світських учителів невпинно працюють і виховують діти для Христа. І в нашій екзархаті десятки тисяч дітей ходять до своїх рідних парафіяльних шкіл. Щаслива ця українська громада, що вже має свою парафіяльну школу, бо хоч та школа й бореться з матеріальними труднощами, то проте кожний гріш, виданий тою громадою на виховання дітей в релігійнім дусі, це гріш не викинений в болото, а вложений до доброго банку, що вернеться родичам і громаді сторицею. Діти виховані в релігійнім дусі є благословенням і підпорою для родичів на старі літа та доброю підставою для громади й народу.

КОМУНІСТИЧНЕ ТОВАРИСТВО ДИТЯЧИХ “ПРИЯТЕЛІВ”

Американський тижневик ТАЙМ пише про умову польських католицьких єпископів з польським комуністичним урядом між ін. таке:

Президент комуністичної Польщі Болеслав Берут оповістив недавно лист, з якого виходить, що примас Польщі архієп. Степан Вишинський і Адам кардинал Сапега предложили урядові цілу лісту скарг, які нагромадилися від часу, як пів року тому була заключена згадана умова.

Польські Єрархи пишуть, що комуністична поліція слідкує, загрожує, мучить, катує і мордує сотні католицьких священиків. Комуністична влада засудила і вкинула до темниці без ніякого суду багатьох священиків. Та сама влада відмовила права навчання в школах п'ятсот священикам тому, що вони відмовилися підписати відомому комуністичну стокгольмську заяву про мир. Комуністична держава відобрала від католиків Духовні Се

мінарії в Вроцлаві, Ольштині і Опіллю. Комуністична цензура придушує релігійні часописи. Навчання релігії скінчилося в більше як 1000 школах після того, коли ті школи були передані Комуністичному Союзові Приятелів Дітей.

З наведеного бачимо, що комуністи ніколи не думають дотримувати ніяких умов, а тільки уживають тих умов на те, щоб помалу підірвати значіння католицької Церкви в тих країнах, що їх комуністи опанували.

СОВЕТСЬКА СПРАВЕДЛИВІСТЬ З ОСОБИСТОГО ДОСВІДУ

Англійський щоденник ДЕЙЛІ ТЕЛЕГРАФ приніс лист одного з учасників советських концтраційних таборів. В тім листі читаємо:

Я був два роки советським політичним в'язнем і знаю советську справедливість не з літератури, тільки з особистого досвіду.

Бажаю звернути увагу на одну справу. А саме відомі і голосні московські процеси, явні і публичні, це скорше дії комуністичної пропаганди як частини нормального ходу советської політичної справедливости. Ті процеси жорстокі і варварські, лишаючи обвинуваченого без оборони й надії в руках советської адміністраційної машини, зовсім неподібні до політичних процесів в демократичних країнах. Але вони не є типові для советської справедливости тому, що вони явні. Вони обіймають тільки незначний відсоток людей, що їх НКВД позбавило свободи.

Зате типовим для советської справедливости є процеси тайні, що обіймають 90 відсотків політичних в'язнів. Ніяка вістка не дістається про ці процеси ні до часописів, ні навіть до найближчих кривних ув'язненого. Він тратить всякий зв'язок зі зовнішнім світом, не дістає оборонця, ні не бачить ніколи своїх суддів, тільки після довгого слідства, яке триває часами місяцями а то й роками, мусить прийняти позаочний засуд.

Маю тут на думці адміністраційні суди, так зване “Особое совещание” або заочний, тайний суд, який судить згідно з тайним кодексом, і засуджує мільйони людей на території Совет. Союзу. Тих в'язнів тортурують в підземелях в'язниць, а після того їх вбивають або засилають до концтраційних таборів.

ІСУС ХРИСТОС

Життя Ісуса Христа на підставі чотирьох Євангелистів

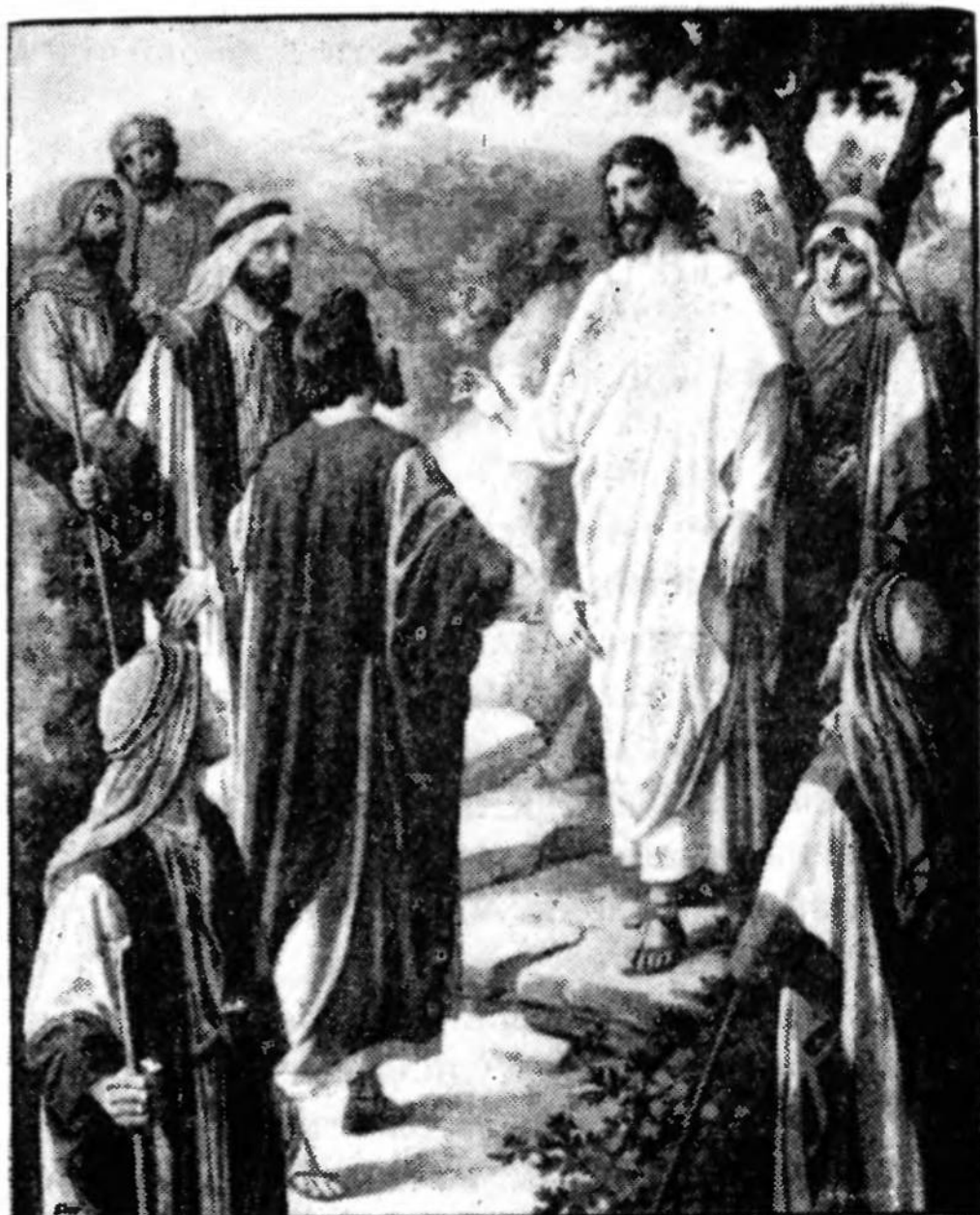
Зладив о. Михайло Кравчук

ХЛІБ ЖИТТЯ

А наступного дня народ, що стояв по той бік моря, переконався, що іншого човна, окрім одного, там не було, та що Ісус не всів у човен з учнями своїми, а що відплили самі учні його. Інші ж човни прибули з Тиверіяди поблизу того місця, де вони їли хліб, як хвалу віддав Господь. Коли ж люди побачили, що нема там ані Ісуса ні його учнів, то посідали в човни й прибули в Капернаум, шукаючи Ісуса. А як найшли його на другім березі моря, промовили до нього: "Учителю, коли прибув еси сюди?" Відповів і сказав до них Ісус: "Істинно, поправді кажу вам: Шукаєте мене не тому, що бачили чудеса, а що їли хліб і наситилися. Дбайте не про страву, що проминає, а про страву, що зостається на вічне життя, і її Син Чоловічий вам дасть. Його бо назnamenував Бог Отець." Тоді питалися його: "Що нам робити, щоб чинити діла Божі?" Ісус відповів і сказав до них: "Це діло Боже, щоб ви вірували в того, кого він послав." І сказали до нього: "Що ж ти за чудо твориш, щоб ми побачили й повірили тобі? Що ти чиниш? Батьки наші їли манну в пустині, як написано: Хліб з неба дав нам їсти"¹⁾. А Ісус сказав до них: "Істинно, поправді кажу вам: Не Мойсей дав вам хліб з неба, а Отець мій дає вам правдивий хліб з неба. Бо хлібом Божим є той, що зійшов з неба й дає життя світові". На це сказали йому: "Господи, все нам давай того хліба". А Ісус відповів їм: "Я хліб життя. Хто приходить до мене, той вже не буде голодний; і хто вірує в мене, не буде мати спраги ніколи. Та сказав я, що ви виділи мене, та не віруєте"²⁾. Усе, що дає мені Отець, до мене прийде; а хто до мене прийде, того не прожену. Бо я зійшов з неба не на те, щоб чинити волю мою, а волю того, що мене послав. А воля того, що мене послав, така, щоб з усього того, що він дав мені, не

погубив я нікого, а воскресив те в останній день. Це ж воля мого Отця, що мене послав, щоб кожен, хто видить Сина і в нього вірує, мав життя вічне, і щоб я воскресив його у послідний день."

Відказували тоді юдейці на нього за те, що сказав: Я хліб, що зійшов з неба — і говорили: "Чи ж не Ісус це, син Йосифів, що його батька та матір ми знаєм? Як же він може казати, що з неба зійшов?" А Ісус відповів їм і сказав: "Не відказуйте поміж собою. Ніхто не може прийти до мене, коли Отець, що послав мене, не притягне його. А я воскрешу його в останній день. Написано у Пророків: І будуть всі навчені від Бога. Кожний, хто чув від Отця й зрозумів, приходить до мене. Не наче б хто бачив Отця, тільки той видів Отця, хто від Бога. Істинно, поправді кажу вам: Хто в мене вірує, той має вічне життя."

Св. Петро в імені всіх Апостолів визнає перед Христом віру в Пресвяту Євхаристію.

1) Пор. 2 М 16, 15; Пс 77, 24. Манна в дійсності не була хлібом з неба, тільки поживою, створеною Богом у дивний спосіб із земних первнів.

2) Юдейці бачили, що Христос чинив чудеса, а проте не повірили, що він Син Божий.

“Я хліб життя. Батьки ваші їли манну в пустині та й повмирали. Це той хліб, що з неба сходить, такий, щоб кожен, хто його їсть, не вмер. Я хліб живий, що зійшов з неба. Коли хто їстиме той хліб, буде жити по віки. А хлібом, що я дам, є моє тіло за життя світу”.

Сперечались тоді юдейці між собою й говорили: “Як може він дати нам своє тіло їсти?” А Ісус відповів їм: “Істинно, поправді кажу вам: Як не будете споживати тіла Чоловічого Сина й не будете пити крові його, то життя в собі не будете мати. Хто споживає моє тіло і п'є мою кров, має вічне життя, і я воскрешу його в останній день³). Бо моє тіло — це правда пожива, і кров моя — правдивий напиток. Хто моє тіло споживає, і п'є мою кров, той в мені пробуває, а я в ньому. Як живий Отець послав мене, і я живу через Отця, так і той буде через мене жити, хто мене споживає. Оце той хліб, що зійшов з неба. Не як манна, що ваші батьки їли і повмирали; хто цей хліб споживає, буде жити по віки.”

3) Людина, що достойно споживає Господнє тіло і п'є кров Господню, ніколи з Христом не розлучається. Але хто негідно споживає хліб і п'є Господню чашу, той стає винуватим проти тіла й Господньої крові, той суд собі їсть і п'є. Пор. 1 Кор. 11, 27, 29.

Це говорив Ісус, навчаючи в божниці у Капернаумі. Тоді багато з його учнів, що це слухали, сказали: “Жорстока це мова, та й хто її слухати може?” Ісус же знав сам в собі, що його учні ремствують на це, і сказав до них: “Це вас вражає? А що, коли побачите Чоловічого Сина, як буде входити туди, де перше був? Дух єсть, що оживляє; тіло не годиться нінащо⁴). Слова, що я говорив до вас, це дух і життя. Та єсть дехто між вами, що не вірує”. Бо знав Ісус від початку, котрі не вірують і хто його зрадить. І мовив: “Тому сказав я вам, що ніхто не може прийти до мене, коли не буде йому дане від могого Отця”. Від того часу багато з його учнів відійшло і вже більше із ним не ходили. Тоді запитався Ісус дванадцятьох: “Чи й ви хочете відійти?” Відповів йому Симон Петро: “Господи, до кого нам іти? Ти маєш слова вічного життя; і ми увірували й пізнали, що ти Святий Божий єси”. Відказав їм Ісус: “Хіба не дванадцятьох я вас вибрав? Та один у вас диявол”. А говорив він про Симонового Юду із Каріоту; бо той мав зрадити його, хоч був один з дванадцятьох.

4) Господнє оживотворене й одухотворче тіло і кров, Тайна Євхаристія, це пожива, що дає душі, не тілові, надприродне життя.

о. Ір. Назарко, ЧСВВ

СМУТОК, ЩО Є ГРІХОМ

Настала понура осінь. Смутом повіяло від пустих піль і лугів, від зівялих квітників і від безлистих дерев. Ще й до цього, як каже поет: “небо плаче мутними сльозами дощу”. Не диво, що те все викликає якусь меланхолію, а навіть смуток особливо в душі тих людей, що живуть близько і тісно з природою. А саме до таких людей належать у більшості українці.

Крім цієї, так сказати б, поетичної причини, є ще й інші — здавалося б — більше реальні причини смутку серед нас. Коли усвідомимо собі цей “великий ісход” українців, внаслідок якого наш нарід розбрався майже по всіх країнах широкого світа, коли пригля-

немося цьому жахливому політичному розбиттю та партійній ненависті, що викликає війну всіх проти всіх, а вкінці, коли пригадаємо собі ці невиносимі тортури, що їх під сучасну пору переносить наш нарід і наша Церква на засланнях, по тюрмах і на рідних землях — тоді вже не якийсь настроєвий, але насправду глибокий, смуток важким каменем налягає нашу душу. І саме це спонукує нас пригадуватися глибше над смутком.

Смуток смуткові нерівний. Є смуток добрий і заслугуючий, але є теж смуток злий та грішний. Сам Божественний Спаситель на горі блаженств сказав: “Блаженні ті, що пла-

чуть, бо вони будуть потішені” (Мат. 5, 4), а св. Августин каже, що сльози — це кров душі. Однак блаженний є тільки той смуток, що його в нашій душі викликає ніжне спочуття з Христом у Його мук, спочуття з нашим братом у Христі в його великому терпінні, свідомість наших провин і гріхів та інші надприродні спонуки. Такий смуток виявляє нашу ніжну любов до Христа, чи до ближнього, або змиває нашу душу з провин, як вода св. Хрещення. Такий смуток не тільки добрий, але й заслугуючий.

Однак крім цього доброго смутку є ще й смуток грішний і він — на жаль — дуже часто грубими тінями вистелює нашу душу. Цей смуток є грішний тому, бо він деколи навіть обдирає душу з освячуючої лас-

ки. Цей грішний смуток найчастіше впливає з браку віри в Боже Провидіння над світом і народами. Чорна безнадійність, а то й розпука, є майже невідлучними товаришами грішного смутку. Грішний смуток не розуміє таїнства позірних Божих невдач, що є світлою перемогою по всі віки. Грішний смуток не розуміє того, що всемогутній Бог є такий мистець, який “навіть на кривих лініях людських справ уміє писати просто”. Для людських починів невдача є неразубивча, але для Божих починів невдача не тільки не є шкідлива; вона деколи служить до цього, щоб ще краще об’явити Божу мудрість і силу. “Зійди з хреста, а повіримо” — так кликала юрба на Голгофті до Розп’ятого Ісуса. Це був людський погляд на справу. Але Божий погляд був зовсім інший: Ісус волів остатися на хресті і на ньому вмерти, щоб таким чином перемогти ще величавіше. Цього Божого способу діяння грішний смуток зовсім не розуміє. У висліді цього цей смуток добачує на широких Божих ланах “більше кукілю, ніж пшениці”, а в малій громадці Божих вибранців він налічує більше Юдів, ніж Петрів. Це все відбирає охоту до праці, вбиває всякий запал та одушевлення для Божих справ, оправдує та затривалює душевну нечинність і лінивство. В такій душі, як у вогкому підземеллі, кидається цвіль, гниль і внутрішній розклад. Тому цей смуток є грішний.

Грішний є він ще й тому, що в відношенні до ближніх він наскрізь пересичений заздрістю: чуже щастя тільки поглиблює і побільшує цей грішний смуток, а чуже нещастя дає

йому хвилину нетривкого і скоро переминаючого вдовілля.

Одну сторінку цього грішного смутку знає медицина і називає її абулією тобто заником волі. Другу сторінку цього смутку знає наш нарід і називає її тим простим словом “хандра”. “Хандра його напала” — каже наш нарід про чоловіка сумного і пригнобленого без дійсної причини. Ще з іншої сторони знали цей грішний смуток середньовічні святі і богослови та називали його ацедією. Вони твердили, що ацедія не виступає сама, але вона є матір’ю великої родини. Св. Григорій знав шість її дочок: погорду, злість, трусливість, мрійливість, лінивство і розпуку. Св. Ізидор знав цю велику родину ще краще і налічував у ній аж чотирнацять дочок. Св. Тома з Аквіну уважав ацедію за один з головних гріхів. Дуже сильно проти ацедії виступав св. Франц з Асизу і його учні. Цей “святий нуждар” називав ацедію “вавилонською недугою” і під тією назвою знали її звичайні люди пізнішого середньовіччя.

Вавилонська недуга. Це слово відразу насуває нам образ жидів, що сидять над вавилонськими ріками і плачуть. Смуток жидів над вавилонськими ріками був самозрозумілий, бо вавилонська неволя тривала сімдесят літ, багато жидів винародилися, інші зовсім не хотіли вертатися до обіцяної землі. Зрештою сам поворот до Ханаану цілком не був triumфальний, бо край був знищений, відбудова вимагала тяжкого труду і треба було цілого пів століття, заки жиди відбудували святиню. А однак без огляду на це все Божий пророк Єремія уважав незаasadненим смуток жидів у вавилонській неволі і за нього

картав своїх земляків. Якщо ж відмовляємо права до бездонного смутку навіть тим жидівським вигнанцям — то когось можемо розгрішити від цього грішного смутку? Чи може себе самих, зогляду на наші сучасні обставини? Ні і щераз ні!

Ніхто не заперечить, що цей грішний смуток шириться сьогодні не тільки в зруйнованій Європі, але навіть у країнах добробуту нового світа. Невдавно тому один американський журналіст написав на цю тему довгу статтю в католицькому тижневику, де стверджує, що маса американців улягає цьому глибокому смуткові. Автор накликає читачів до боротьби з тим смутком і до активної життєвої настанови.

Після першої всесвітньої війни людей була опанувала якась нервова потреба галасливих забав і танців. Загально називали це простим словом “гульки”, “Веселі хвили”, безглузді пісеньки, ревії, шалдансінгів, словом: уживання життя — це був головний настрій після першої всесвітньої війни. Це було досить нагальне, але неглибоке явище і по кількох літах минулося. Після другої світової війни також на коротко виплигнув цей шалтанків і забав, але скоро всі зрозуміли, що це “танок на вулькані”.

Діяння цього грішного смутку найкраще добачуємо на новоприбулих. Спершу такий новоприбулий ще веселий, до всього охотний, оптиміст, ще хоче щось робити і є доступний для почувань честі, обурення й т. п. Після кількох місяців, а найдалше після року, він попадає в гріх смутку, що скував душі його земляків. Тепер він уже нічого не хоче, нічим не одушевляється, стаєть-

ся байдужний і апатичний до всього вищого. Згодом він починає відчувати якусь нездорову приємність у вишукуванні щораз нових причин свого смутку і фактів, що одобрюють безнадійність його настрою. Вкінці він відчуває якусь понуру сатисфакцію супроти переможного зла, що рядить світом. Мабуть найжахливіше в нашому грішному смутку є те, що він дуже заразливий і своїми заразками скоро заражує інших. Таким чином по якімсь часі твориться ціла громада людей хворих на грішний смуток. Вони витворюють довколо себе таку духову атмосферу пересичену заразками смутку, вони насміваються з кожного кращого пориву, вони кплять собі з кожного ідеаліста й оптиміста, як ті домашні кури в байці Ляфонтена, що насміхалися з вірла, який літав у захмарях, бож там він не мав смачних хробачків. Може не слід ще говорити в нас аж про такі жахливі розміри цього гріха смутку, але нездорова критикоманія членів щільно замкненого гетта з одної сторони, а велика інертність, байдужність і апатія до всього з другої сторони, можуть у короткому часі дійти напівдо до великих розмірів і нагло поставити нас — як життєвих нездарів в обличчі великих завдань часу та історії. Тому тепер ще час запобігти тій недузї, що в короткому часі може статися грізною.

Ми сказали, що цей смуток є грішний, бо він вбиває волю, розбуджує поблажливість для інших гріхів, родить байдужність на зло й добро. Тому з ним треба боротися, як боремося з усяким іншим гріхом, вірою, молитвою і силою волі.

Передусім нам треба скріпити в серці сильну віру в цю правду, що цілим світом премудро й доцільно кермує Боже Провидіння. А в плянах Божого Провидіння нема зла для зла. Бог допускає зло тільки тому, що в своїй всемогутності може з нього вивести більше добро. Як із суперечних поглядів виловлюються нові правди, так із жахливих воєн прокидається туга народів за миром, а на руїнах виростає нове життя. Так буває воно завжди в житті народів. Це по-

стійний і незмінний ритм в історії. Тому й сьогоднішні жахливі переживання нашого народу це передумова його світлого майбутнього. Тільки вірмо в це сильно й гаряче молимося про те. А вкінці силою волі відкиньмо від себе цей смуток, що є гріхом. Геть з усяким грішним смутком і зневірою! Ми не сміємо ломитися духом! Ми — католики повинні надіятися, бо так нас навчає наш Божественний Спаситель, який є запорукою, що наші сподівання здійсняться.

Запрошуємо Вас до великого діла:
БУДЬТЕ АПОСТОЛАМИ ДОБРОЇ ПРЕСИ
поширюйте український католицький журнал
СВІТЛО

Для більшої заохоти даємо такі корисні надгороди:
Хто приєднає 4 нових передплатників — одержить великий, гарно опрацьований Молитовник Християнської Родини.

Хто приєднає одного нового передплатника — одержить Календар Української Родини за 1951 рік.

ОО. Василіяни

Адреса: 3 Beverley St.
Toronto, Ont., Canada.

КОРИСНІ Й ПОВЧАЛЬНІ ЧИТАННЯ “СЛОВО ДОБРОГО ПАСТИРЯ”

СВЯТИЙ РІК 1950 — Михайло Островерха.
ЦЕРКВА — МІЙ СКАРБ — о. Володимир Гавліч, ЧСВВ.
КОМУНІЗМ — А РЕЛІГІЯ — о. В. Ваврик, ЧСВВ.
ЗАБОРОЛО ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ — д-р Г. Лужницький
ЦАРИЦЯ ВЕРВИЦІ — о. Т. Е. ЧСВВ.
ЗА ДУШУ МОЛОДІ — о. Іриней Назарко, ЧСВВ.
ВАСИЛІЯНИ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДІ

— о. М. Войнар, ЧСВВ.

ЗАЩО МЕНЕ БЄШ? — о. В. Ковалик, ЧСВВ.

ЧИ БОГ ДБАЄ ЗА НАС — о. С. Сабоцький ЧСВВ

Ціна кожної книжечки 15 ц. — Річна передплата \$ 1.50.

Адреса замовлень:

Rev. Vladimir Gavlich, OSBM.

Basilian Fathers

Glen Cove, L.I., N.Y., U.S.A.

о. В. Дрібненький, ЧСВВ

ЧИ ПОЗА КАТОЛИЦЬКОЮ ЦЕРКВОЮ МОЖЕ БУТИ СПАСЕННЯ?

Повищий запит є один з найбільше дразливих з усіх релігійних запитів. А це тому, бо тут йде про спасення душі, отже про справу яка заторкує до глибини душі кожну людину, — хіба що ця людина є дуже зловна, по диявольському горда, або безнадійно глупа.

Правдива відповідь на цей запит є тільки одна. Одначе її не можна висказати одним словом, чи хоч би одним реченням. Принайменше не можна відповісти одним реченням так, щоб вона була кожному ясна.

В католицькій богословії є у звязку з цим запитом стародавній висказ. Його ужив перший св. Кипріяні, котрий жив ще в третьому столітті. Цей висказ звучить: "Поза Церквою нема спасення!" Одначе цю справу вже освітлив був в основі Христос Спаситель, коли повчив своїх Апостолів уважати кожного, що не слухає Церкви за поганина й митаря (явного матеріяліста-грішника).

Мабуть найвиразніше висказався на тему цього запиту Папа Пій IX, що його слова наводимо дослівно (щоб одначе їх належно зрозуміти, треба цю статтю прочитати до кінця): "Це є правдою віри, що ніхто поза Апостольською Римською Церквою не може бути спасений, бо вона є єдиний корабель спасення; хто не ввійде до нього, той мусить згинуть в потопі". Одначе цей сам Папа Пій IX сказав також таке: "Всі ті, які живуть в таких обставинах, що не встані пізнати нашої релігії, а проте живуть чесним і праведним життям, можуть, за поміччю Божої ласки, досягнути вічне життя, бо Бог, що знає серце й душу та розположення кожної людини, не може у Своїй превеликій щедрості й милосерддю дозволити на те, щоб хтось терпів вічне прокляття без власної вини".

Отже звідти виходить, що висказ: "Поза Церквою нема спасення" треба пристосувати не до одиниць некатоліків, але до некатоліцьких сект — і то в тім розумінні, що вони свідомо відлучилися від єдності з католицькою Церквою.

Щоб це зрозуміти як слід, треба насамперед добре зрозуміти, що це є католицька Церква й що це є некатоліцькі церковні громади і яка є різниця між одним і другим.

Щоб започатковане Ним діло спасення люд

ського роду успішно продовжалося до кінця світу, Христос установив Церкву, котрій припоручив зберігати й поширювати Свою Науку, та уділювати людям доброї волі ласки Нового Завіту (передусім св. Тайни) для влєкшення їхнього спасення. Церква Христова є призначена для всіх людей цілого світу, й тому вона є всесвітньою, або як кажемо з грецька, католицькою.

Секти, це всі ті релігії, що з бігом часу відлучилися від католицької Церкви та установили свої власні проводи та вслід за тим навчання. **Всі вони різняться від католицької релігії не якимось позитивним навчанням, але одним або більше заперечуваннями з того, чого вчить та виконує католицька Церква.** Так наприклад протестанти заперечують деякі святі Тайни (Євхаристію, сповідь і т.д.), а наші незєдинені брати перечать передусім примат (першенство) Апостольській Столиці. **А все те, що релігійні секти мають в собі додатнього, вони взяли від католицької релігії, коли відлучувалися від неї.** Одначе своїм відступством вони спричинили заколоти і втрати для людських душ і справили слова св. Апостола Павла: Хочби ангел зійшов з неба й вчив інакше ніж вчу я, нехай він буде виклятий.

По тім, що досі було сказане, ми можемо поставити таке твердження: **Кожний некатолік, що живе праведно і в добрій вірі у своїй релігії, буде спасений, — але тільки тому, що він в суті речі є католиком, не зважаючи на те, що він позірно називається протестантом чи яким іншим сектантським іменем.** Це потребує доброго пояснення.

Кожна людина, що належить у добрій вірі до котроїсь з некатоліцьких релігій мусить 1) мати щире бажання належати до правдивої Христової Церкви, 2) покористуватися для свого духовного життя всіми релігійними засобами (св. Тайни, богослуження, молитви), якими розпоряджає його релігія. **Через своє щире бажання належати до правдивої Христової Церкви, така людина тим самим належить до Католицької Церкви, — хотай через своє оправдане незнання вона не є формально членом цієї Церкви.** Це для тої людини має подібну користь, як бажання св. хрещення має для поганина, коли він не

має спроможности формально прийняти цієї св. Тайни. А уживаючи в добрій вірі всіх помічних засобів, що ними розпоряджає для його спасення його сектанська релігія (які однак вона має від католицької Церкви, від котрої відлучилася), ця людина може спастися. Отже якщо вона дійсно спасеться, то тільки тому, що вона належала у своїм бажанні до католицької Церкви, і не зважаючи на те, що вона незєднана.

При цім треба добре підкреслити, що тут говоримо тільки про тих, що у добрій вірі живуть у якійсь некатолицькій релігії. Ця добра віра виключає всякі пересуди, що не одного незєдненого здержують (розуміється неоправдано) від повороту до католицької релігії. В тих людей також мусить бути отверте серце до просліджування правди й належного розв'язування всіх сумнівів щодо правдивості своєї віри. Кілько сьогодні є некатоліків котрі є вільні від пересудів супроти католицької Церкви

й котрі — не зважаючи на різні інформації преси й радія про католицьку Церкву — таки не бачили б у католицькій Церкві хочби невиразно познач Христової Церкви, це вже інше питання.

Крім того тут також треба звернути належну увагу на те, що ті засоби Христової Церкви, котрі знаходяться в некатолицьких Церквах є дуже ограничені. Духовне життя й джерело Божої ласки потрібне до спасення душі, в тих сектах дуже слабкі. А для всіх тих, які свідомо тривають в сектах, ці засоби є шкідливі, бо святотатські.

Звідси бачимо, що праця апостолів католицької Церкви для навернення всіх незєднаних душ і об'єднання їх в правдивій Христовій Церкві, це найбільше діло, яке може бути на цьому світі. А ревність тих апостолів, це не є якась переминаюча амбіція чи пуста конкуренція, але глибоке й основне зрозуміння справи спасення людських душ.

ЗАПИТИ І ВІДПОВІДІ

Що це є Христова Церква?

Христова Церква це спільнота видима, але надприродна й свята. Це видимий і міжнародний збір (товариство) хрещених людей, які зєднані визнаванням тої самої Христової Науки та взаємною злукою під проводом Христового Намісника, Святішого Отця Папи Римського та католицьких єпископів (цебто таких, які в єдності з Святішим Отцем) змагають до тої самої надприродної цілі, якою є Божа слава та вічне спасіння.

Чому тільки католицька Церква єдино правдива Христова Церква?

Католицька Церква тому єдино правдива, бо вона єдина зберігає Христову Науку, в цілій її повноті, та виконує все те, що Христос установив.

Як Христос оснував като-

лицьку Церкву?

Христос зібрав коло Себе вірних; зпоміж них вибрав два надцять Апостолів і дав їм потрібну власть: учительську, священничу й пастирську, цебто дав їм власть учити людей про надприродні справи, подавати людям св. Тайни й приносити Жертву Служби Божої, та управляти людьми в духовних справах. Сам Христос став головою Церкви, а на свого видимого намісника на землі назначив св. Петра і його наслідників.

Що значить слово “католицький”?

Слово “католицький” є грецьке слово, що означає по нашому всесвітній, загальний, соборний. Значить, Церква є католицька, бо вона основана не для одного народу (нації), але для всіх народів на світі.

Чи т. зв. національна (народна, автокефальна) Церква

може бути правдивою Христовою Церквою?

Ніяка так звана національна Церква, як вже з самої назви видно, не може бути правдивою Христовою Церквою, бо така Церква обмежується тільки до одного народу і тим самим вона не є призначена для всіх народів на світі, що мав на гадці Христос, коли установляв Свою Церкву. Крім того кожна автокефальна Церква заперечує одну чи більше правд Христової Науки, яку в цілості зберігає тільки католицька Церква.

Чи всі Апостоли одержали від Христа однакову власть?

Не всі Апостоли одержали від Христа однакову власть, бо св. Петро одержав верховну (начальну) власть, яка перевищує власть інших Апостолів в Христовій Церкві.

На кого перейшла власть Апостолів у Церкві?

Власть Апостолів перейшла

зі всіма управненнями на Єпископів. Вони спадкоємці тої влади як законні наслідники Апостолів.

Як Ісус Христос установив владу Свого Намісника?

Ісус Христос установив владу Свого Намісника оцими словами, зверненими до Апостола Петра: “А я тобі кажу, що ти єси Петр (скала) і на цій скалі збудую мою Церкву і ворота пекельні не переможуть її. І дам тобі ключі царства небесного, і що звяжеш на землі, буде звязане на небесах, а що розвяжеш на землі, буде розвязане на небесах” (Мат. 16, 18-19). “Паси вівці мої, паси ягнята мої” (Йоан 21, 16-17).

Чи Церква може помилятися в подаванні науки Ісуса Христа?

Церква не може помилитися в подаванні науки Ісуса Христа, бо дістала від Нього обітницю безнастанної опіки св. Духа. Зрештою вже сам звичайний розум каже, що Бог не може допустити до того, щоб Христова Церква, подаючи науку, від якої залежить вічне спасіння чи вічне прокляття, могла помилитися.

По чім пізнати правдиву Христову Церкву?

Правдиву Христову Церкву пізнати по багатьох прикметах, отже передусім по тім, що вона єдина, свята, соборна й апостольська. В давніх часах казали: “Де Петро, там Церква”. Так і в часах сьгоднішніх заколотів найлегше пізнати правдиву Церкву по тім, що має одного Голову, наслідника св. Петра, Єпископа Риму (о-

сідку св. Петра), встановленого Ісусом Христом видимим Керманічем Церкви.

Як католик повинен відноситися до православних?

Передусім з християнською любовю. Памятаймо науку папи Пія IX: “Нехай це буде далеко для католиків виявляти в який небудь спосіб ворожнечу супроти тих, що не зі своєї вини не належать до правдивої Віри й католицької єдності. Навпаки, виконуймо супроти них усі обовязки християнської любови, передусім супроти тих, що вбогі, недужі, що в якийнебудь спосіб терплять.” (Пій IX, 1863).

Христос наказав нам любити всіх людей без застережень. “Нову заповідь даю вам, щоб ви любили один другого, як я вас люблю”... (Іван, XII, 34). Отже нехай вони також будуть учасниками нашої любови. Помагаймо їм у їхніх потребах, як земських так душевних без упередження.

Надівсе помагаймо їм позбутися їхніх пересудів і упереджень до католицької Віри. Це є найбільшою перепорою до нашої єдності.

Памятаймо, що найбільше можемо зробити прикладом. Нехай наше життя, приватне й публичне, буде практичним застосуванням засад нашої віри.

З другого боку треба мати на тямці те, що одного разу сказав славний англійський конвертит і письменник Г. К. Честертон: “Ніякий протестант не всилі повздержати мене, щоб я не вступив до католицької Церкви — але католик, що провадить згрішаюче життя, може”.

Помилкова є гадка, будьто всі некатоліки є такі зі своєї вини. Папа Лев XIII писав про

це до англійських архієпископів так: “Ми сміло припускаємо що всі ті, що відлучені від католицької єдності й змалку виховані в інших науках, є в добрій вірі — поки правда не є представлена їм у відповідний спосіб і у вистарчальнім світлі. Єдиний непомильний суддя таємниць людських сердець є Бог?”

Не виноسیم себе понад наших незєдинених братів; це не є наша заслуга, що ми знаходимося в правдивій Церкві — це незаслужений дар Божої ласки. Будьмо для них оглядні й толерантні, хоч вони тільки частинно признають і вірять у те, що ми. Одначе бути толерантним значить відноситися з любовю й добротою до особи, а не йти на компроміси з її поглядами на релігійні правди. Коли ми наприклад говоримо, що всі віри добрі, то не тільки незєдиненого утверджуємо в його блуді, але перечимо одну з головних правд нашої Віри (Вірую... в єдину... Церкву). Наша толерантність має відноситися до особи нашого ближнього, а ніколи до його фальшивих поглядів чи опіній.

Нехай наша любов розтягається й на тих, що злобно наставлені до нашої Віри, що злобними наклепами стараються нам шкодити, що ставлять нам закиди не тому, щоб одержати відповідь, але тому щоб своє сумління заспокоїти. Супроти таких уміймо бути рішучі, як Христос був рішучий супроти міняйлів, котрі Божу святиню перемінили були у вертеп розбійників. Одначе ніколи не уважаймо цих людей за зовсім негідних Божої ласки. Хотяй св. Павло тяжко переслідував Христову Церкву, то проте Христос накінець помилював його.

З КАТОЛИЦЬКОГО ЖИТТЯ

Колиска українського поселення складає Богові подяку за дари Українці середущої Алберти, де поверх пів сотки літ тому поселилися наші перші імігранти, віддали цього року громадно подяку Богові за плоди своєї просторої, урожайної землі.

Це була половина жовтня, що у цій далеко на північ висуненій околиці з правила означає стрічу зими з осінню. Цим разом вийнятку не було. Небо вкрилося тяжкими, олов'яними хмарами. Через широкі, лише подекуди вкриті вже безлистими осичинами степи-прерії віяв безстримно холодний, підбігуновий вітер.

Однак українці Алберти витривалі на непогоду. Вона їх не спинила. Обжинки, зорганізовані новоприбулими на старо-краєвий лад і пристосовані до обставин Нового Світу, такі відбулися.

В обжинках взяли участь вісімнадцять парафіяльних громад. Головним "господарем" дня був Преосв. Кир Ніль, ко-

трий в товаристві провідних духовних і світських діячів відібрав дефіляду обжинкового походу, а пізніше прийняв обжинковий коровай від жінок.

Обжинки в Мондері викликали давні і вже дещо забуті спомини в багатьох зі старших громадян. Ті з нашої молоді генерации бачили цей гарний український звичай перший раз у своїм житті.

Програма цього свята почалася архієрейською Службою Божою, яку відправив у сослуженні численного духовенства Преосв. Кир. Ніль. Цей рік не був дуже обильний для фермерів середущої Алберти. Там

цього літа була посуха. Але нарід мав за що дякувати в цій першій благодарственній архієрейській Службі Божій в Мондері. Назагал впродовж цього півстоліття нашим людям поводилося там добре: чорна, пушиста земля видава-

ла з себе рясні ниви золотої пшениці, а ясне албертійське сонце дозрівало її на найкраще зерно в ціл'м світі. Фермери багатіли Божими дарами з року на рік, і поволі геть забували, що це значить недостаток або голод.

По богослуженні почалася народня імпреза. Вулицями міста розвинувся похід. Напереді їхали в старо-модній бричці піоніри, між ними Василь Єленьяк, найстарший український піонір в Канаді, за ними їхали в прикрашенім самоходовім флоті група дітей, одягнених в українські строї, з написом ПОДЯКА БОГОВІ ЗА ЗЕМНІ ДАРИ. Дальше йшли наші організації, а ще дальше жінки з короваєм. Накінець ступали старі господарі, в старокрайовій ноші й з косами на плечах; за ними на модерних моторах їхали їх внуки.

Зимний вітер дошкульно добирався до самих костей, тому дальша програма: співи, впра-

Сідоглаві піоніри зі своїми дітьми і внуками беруть участь в Архієрейській благодарственній Службі Божій в Мондерських Обжинках.

ви й промови відбулися в Народнім Домі. Але він показався замалий, щоб помістити всіх людей, котрі зіхалися на це свято.

Цьогорічні обжинки в Мондері, це була перша того роду імпреза в історії нашого народу в Канаді. Цей гарний звичай, що був такий загальний на наших Рідних Землях віджив тут аж тепер, по приході нашої найновішої імміграції. Всім новоприбулим, що дали почин і мали провід у zorganizованні й переведенні цих Обжників, належить признання. — о. В. Д.

Женці вручають Преосв. Нілеві коровай.

АВДІЄНЦІЇ СВЯТИШОГО ОТЦЯ

В Кастель Гандольфо, в Альбанських Горах, в Італії, 15 миль на південь від Риму, папа Урбан VII 300 років тому збудував Понтифікальну Палату, що служить як папська вілля. Від того часу 12 Папів провели там свої вакації серед масивних стін тої палати, що панує над гарним Альбанським Озером.

Сучасний Св. Отець Пій XII підчас своїх "вакацій" в Кастель Гандольфо виїжджає два рази в тиждень до Риму (в середу й суботу перед вечером), щоб у Римі приймати масові послухання вірних і прочан, які часто сто тисячною масою збираються на площі перед церквою св. Петра і слухають слів Папи через голосники. Вдобавку Св. Отець приймає підчас вакацій різних кардиналів, єпископів та інших достойників, приймаючи крім того кожного ранку продовж трьох до чотирьох годин багато осіб на приватних або півприватних послуханнях. Часто папа промовляє підчас тих послухань до різних груп одною з шістьох мов, якими плавно володіє.

Згодом Св. Отець ще поширив вже й так обширну, лісту тих послухань у Кастель Гандольфо. Діло в тім, що багато гуртків прочан прибували до Риму в часі між двома тижневими послуханнями в церкві св. Петра. Не заставши Папи в Римі прочани їхали до Кастель Гандольфо після полудня або ввечері в надії, що їм вдасться побачити Папу. Почувши

спів і оклики прочан перед папською палатою Пій XII заряджував, щоб впустити прочан на обширне подвір'я палати. І тоді Св. Отець з балкона другого поверху промовляв до тих прочан дуже привітним і батьківським способом. Скоро поширилася вістка про ті послухання, до яких не потрібно ні білетів ні зголошень. І згодом около 5 тисяч прочан наповняло просторе подвір'я папської палати продовж п'яти днів в тиждень. Часто треба влаштовувати ще й друге послухання, щоб заспокоїти маси прочан.

Папа Пій XII посідає чудовий дар передавати (не вживаючи ні одного слова) поздоровлення, побажання і благословення кожному особисто. Він дуже радий з того, що може бачити ті маси прочан. Його усміх, вимовні рухи його рук підчас поздоровлення, його старання оглянути і привітати як найбільше поодиноких груп і осіб підкреслює його теплі особисті взаємини не згадуючи про те, що папа уживає і плинно говорить різними мовами. У висліді кожний прочанин є переконаний, що папа говорив і вітав саме його.

Для Пія XII ті послухання є нагодою досягнути безпосередньо й особисто багато тисяч — а через них незчисленні мільйони — вірних в цілім світі, не тільки його Апостольським Благословенням, але також його посланнями Святого Року про великий поворот людей до одної Хри-

стової Церкви, про велике прощення і про тривалий мир. Вже дотепер сучасний св. Отець стрів більше людей як кожний інший дотеперішній Папа в історії.

Юрби прочан прибувають до Кастель Гандольфо численними автобусами і трамваями і перед допущенням їх на подвір'я палати і після послухання вони наповнюють повітря своїми зворушливо гарними гимнами і піснями. Тут звертають на себе особливу увагу великі групи німців, швайцарів чи італійців, їхнім замилюванням до групового співу.

Овацію (привітання) Папи справді важко описати. Оглушуючий шум збитої юрби, захоплює махання руками (не згадуючи заслон, капелюхів, хусточок і прапорців), всі очі звернені на високу, струнку поставу Намісника Христового в білій рясі, а до того постійний рух людей в різних мальовничих строях, — все те завжди представляє живий і вдарюючий вид, насичений захопленням і любовю.

Після кількох минут юрба успокоюється настільки, що Св. Отець є встані зачати "Святорічну розмову" з кожною національною групою зокрема. Кожне послухання є інакше, спонтанне і неповторне. Часто низка питань папи залежить від відповіді людей. Часто Св. Отець питає, чи прочани відбули насправду добру сповідь, чи прийняли св. Причастя і чи відвідали чотири ювілейні церкви в Римі. Назагал група прочан відповідає однодушно хором: "я" (так —

по-німецькому), але деколи трипляються голоси заперечення або вагання; і всі починають сміятися, коли Св. Отець вишукає цю групу і накиває їй пальцем лагідно по батьківському.

Подібна буває розмова без формальностей, коли Св. Отець питає чи ті, які були наявні під час попереднього послухання в церкві св. Петра, мали добре місце і чи бачили або бодай чули все добре. Коли Папа дістане заперечуючу відповідь, він неодмінно старається, щоб ті люди тепер все добре чули і бачили та щоб вони були ще більше вдоволені його особистими словами, якими папа звертається до прочан. Іншим джерелом зацікавлення і розвеселення прочан є питання папи: Чи ви є втомлені?

Коли час дозволяє, то Св. Отець випитує прочан, як довго тривають їхні відвідини в Римі і коли вони повинні відїздити до дому. Папа звертається до поодиноких груп з різних міст і країн відчитуючи через голосники імена з приготованої лісти, і помахує рукою та усміхається до кожного. І знову розлягаються оплески й оклики "Віва іль Папа!" (Нехай живе Папа!), Вів ля сен Пер! (по-французькому) і под.

Перед остаточним Апостольським Благословенням Св. Отець старанно вияснює всіма мовами, що він бажає поблагословити не тільки приїжджих на площі, але також їхніх родичів і приятелів, їхніх кривних і дорогих вдома, їх парафії, їхню працю і їхні країни. Папа особливо підкреслює,

що він передає своє благословення для робітників, для тих, що присутні і для тих, що не були всілі прибути до Риму, і для всіх тих, що в смутку і нужді, в журбах, в тілесних або в душевних терпіннях. Папа благословить всі релігійні предмети, що їх прочани принесли зі собою. Він заявляє дуже тепло, що їхні відвідини для нього дуже приємні (часто папа спеціально дякує прочанам за прибуття), кажучи, що їхні відвідини дуже його розвеселили і потішили, що прочани не повинні забути занести його послання також для тих, що не встані вибратися в подорож до Риму, зокрема для тих з робітничої класи, що відчужилися від католицької Церкви.

Отже не диво, що коли Папа уділює свого трикратного благословення, відданість прочан зростає і підносить до нових висот. Вони голосно, захоплено, з любов'ю і зворушливо прощають свого найбільше улюбленого Батька во Христі. Буває іноді, що кілька годин після скінчення послухання чути відгомін гімнів і пісень зі сусідства папської палати.

Одного пізнього вечера сказали Папі, що група 40 чорних негрів бажала його побачити. Виявилось, що це були моряки і офіціанти з пароплаву з Гоа в Індії, які служать на англійським кораблі, що закинув якор в Неаполі. Група дістала 8 годинну відпустку на подорож з Неаполю до Риму, де члени групи бажали відбутися Ювілейну Прощу відвідуючи чотири базиліки в Римі. І саме тепер вони верталися до свого корабля в

Неаполю. Коли їм дозволили увійти на подвір'я ці чорні люди, всі в чорних одягах, увійшли торжественно до середини, відмовляючи всі разом голосно молитву, і радше як монахи трапісти ніж як моряки впали на коліна на подвір'ї, виложеним грубим камінням, і молилися на вколішках так довго, аж на балконі появився Св. Отець і дав знак, щоб повставали. Вони були такі побожні і зворушені, що не відповідали голосом на питання Папи, тільки всі разом похилялися на знак притакуючої відповіді. Я мав враження, що ті чорні негрів бачили і слухали не Св. Отця, але самого Христа, який до них промовляв. Їхнє привязання, повне поваги, було найбільше зворушливим, хоч не відміченим, видовищем Святого Року для тих упривілеєних, що могли оглядати той звичайний вияв глибокої віри. Я додам, що Св. Отець був тим також дуже глибоко зворушений і зі своєю звичайною глибокою чистотою та привітністю зараз поблагословив ту групу і передав вервиці для всіх тих моряків.

Кожне послухання визначається своєрідними формами і звичаями. Одна велика італійська група з Турина при кінці послухання заповнивши подвір'я перед палатою збірно співала слова: Грація, грація, грація (дякую, дякую, дякую). Тим прочани хотіли висловити вдячність Св. Отцеві за особливо сердечне послухання.

"Особисто" це якраз відповідне слово для тих послухань. Кожний відвідувач відчуває, що папа говорить тільки до нього чи до неї. Варта було б, щоб якийсь великий майстер змалював звернені догори, захоплені і променючі обличчя прочан, які стараються схопити кожне слово, що виходить з уст Св. Отця. Направду, тими послуханнями папа Пій XII наново запалив і скріпив віру мільйонів. Бо ніхто, що раз був на такім послуханні, не всілі забути щирої любові Св. Отця до своїх дітей зі всіх народів і рас, його ласкавого привітання і його батьківської дбайливості та піклування. І ніхто не встані перестати розказувати про тривале враження, що його зробила на прочан Христова любов, яку вони бачать в самім серці християнства.

(Америка)

Св. Отець вітає українське паломництво в Римі.

В. Софронів Левицький

ПЕЧЕРСЬКИЙ МОНАСТІР У СТРАДЧІ КОЛО ЛЬВОВА

У віддалі 20 км. на захід від Львова, при битому шляху на Яворів та Городок, розкинулося по крутій горі, серед мальовничої лісистої околиці, невеличке село Страдче. Мимохить притягає воно нашу увагу вже самою цікавою назвою, яка каже нам догадуватися в його історії якихось сумних, навіть трагічних подій. Мандрівник, який загляне в ці околиці, має повне вдоволення. Може захоплюватися прегарним хвилястим, лісистим краєвидом полудневого Розточчя, серед якого лежить це село, а водночас знайде багато цікавих пам'яток старовини, оточеної переказами та легендами місцевого населення. Серед цих пам'яток визначне місце займають печери у піскуватому ґрунті Страдецької гори, колишнє приміщення старовинного підземного печерського монастиря.

Страдецька гора тягнеться зі сходу на захід лагідним узгір'ям, яке, чим вище вгору, тим більше звужується і врешті кінчиться у своєму найвищому місці вузьким клином. Тут гора крутою обривистою, покритою лісом стіною, спадає до Страдецького ставу і мочаруватої долини річки Верещиці. З гори простягається перед очима мандрівника далекий вид на містечко Янів і на лісисту долину Верещиці. У ясний день майоріють у далині верхи Карпат.

Долина Верещиці була колись одним великим продовгуватим озером, що його хвилясті береги були покриті непрохідними лісами. Тепер з великого озера залишилося тільки кілька більших і менших ставів, отриманих плиткою, чистою течією річки. Зате великі ліси ще й тепер своїм зеленим руном прикрашують краєвид, залягаючи непереривною гушавиною горби і долини. Вони починаються 17 км. за Львовом і тягнуться аж ген на Янів-Немирів, де лучаться опісля з непроглядними Томашівсько-Юзефівськими лісами. Тільки де-не-де вони уступають місця селам, uprawним, піскуватим полям, або мочаруватим сіножатям.

Поземелля цієї околиці хвилясте, пошматоване, а поодинокі верхи горбів підносяться понад околицю на 50-80 м. З геологічного погляду ця околиця Страдча належить до третинних покладів. На крейдовому рухляку лежать третинні пісковики, а все це прикрите пісками,

глиною та рінню. Серед них, тут і там лежать великі і дрібні скелі, занесені сюди четвертинним сухольодом із далекої півночі. Там, де поміж шарами пісковика знаходиться пісок, гumus, чи інший рухомий матеріал, там вода легко його вимулює, і часто творяться в той спосіб менші або більші щілини, звані печерами. Саме цій своїй геологічній властивості завдячує Страдче ту цінну культурно-історичну пам'ятку перших віків християнства на Україні, якою є Страдецький підземний печерський монастир — галицький відповідник відомого Печерського монастиря в Києві.

Вхід до Страдецьких печер є в стрімкому узбіччі гори, у трьох четвертих її висоти. Кілька літ до другої світової війни заходами місцевого пароха о. М. Вояковського поглиблено первісний, доволі низький, вхід до печер і оборудовано його притім цементом у виді звичайного входу до каплички. Необачно пошкоджено при тому також первісний вигляд першої найбільшої печери, скріпивши її склепіння кількома незугарними цементовими підпорами.

Перша обширна печера, до якої входимо, довга коло п'ятнадцять метрів, а десять метрів широка і два метри висока. У ній панує вічний півсумерк, прояснюваний тільки скупим снопом світла, що падає через входовий отвір. З глибини, де чорною челюстю зачинається дальший підземний хідник, дихає різким холодом. Склепіння, споєне тепер кількома рівнобіжними цементовими обручами, підтримували колись два природні кам'яні стовпи, з яких тепер нема вже сліду.

Походження цієї головної, найбільшої своім простором печери — природне. Вона вимита водою між двома шарами пісковика, тільки де-не-де помітно на ній слід людської руки. Зате дальші хідники, якщо не вповні твір людських рук, то в кожному разі ці руки їх поширили і достосували до своїх потреб.

В перших віках християнства на Західній Україні Страдецькі печери стали приміщенням монастирем для ченців. Доказом цього є дальші нижі-келії, викопані в сухому піщовому ґрунті, а частинно викопані у піщовикових скелях, з яких ченці залишали стовпи для підтримання склепіння. Ці келії тягнуться праворуч

В. Софронів Левицький

ПЕЧЕРСЬКИЙ МОНАСТІР У СТРАДЧІ КОЛО ЛЬВОВА

У віддалі 20 км. на захід від Львова, при битому шляху на Яворів та Городок, розкинулося по крутій горі, серед мальовничої лісистої околиці, невеличке село Страдче. Мимохіть притягає воно нашу увагу вже самою цікавою назвою, яка каже нам догадуватися в його історії якихось сумних, навіть трагічних подій. Мандрівник, який загляне в ці околиці, має повне вдоволення. Може захоплюватися прегарним хвилястим, лісистим краєвидом полудневого Розточчя, серед якого лежить це село, а водночас знайде багато цікавих пам'яток старовини, оточеної переказами та легендами місцевого населення. Серед цих пам'яток визначне місце займають печери у піскуватому ґрунті Страдецької гори, колишнє приміщення старовинного підземного печерського монастиря.

Страдецька гора тягнеться зі сходу на захід лагідним узгір'ям, яке, чим вище вгору, тим більше звужується і врешті кінчиться у своєму найвищому місці вузьким клином. Тут гора крутою обривистою, покритою лісом стіною, спадає до Страдецького ставу і мочаруватої долини річки Верещиці. З гори простягається перед очима мандрівника далекий вид на містечко Янів і на лісисту долину Верещиці. У ясний день майоріють у далині верхи Карпат.

Долина Верещиці була колись одним великим продовгуватим озером, що його хвилясті береги були покриті непрохідними лісами. Тепер з великого озера залишилося тільки кілька більших і менших ставів, отриманих плиткою, чистою течією річки. Зате великі ліси ще й тепер своїм зеленим руном прикрашують краєвид, залягаючи непереривною гушавиною горби і долини. Вони починаються 17 км. за Львовом і тягнуться аж ген на Янів-Немирів, де лучаться опісля з непроглядними Томашівсько-Юзефівськими лісами. Тільки де-не-де вони уступають місця селам, управним, піскуватим полям, або мочаруватим сіножатям.

Поземелля цієї околиці хвилясте, пошматоване, а поодинокі верхи горбів підносяться понад околицю на 50-80 м. З геологічного погляду ця околиця Страдча належить до третинних покладів. На крейдовому рухляку лежать третинні пісковики, а все це прикрите пісками,

глиною та рінню. Серед них, тут і там лежать великі і дрібні скелі, занесені сюди четвертинним сухольодом із далекої півночі. Там, де поміж шарами пісковика знаходиться пісок, гumus, чи інший рухомий матеріал, там вода легко його вимулює, і часто творяться в той спосіб менші або більші щілини, звані печерами. Саме цій своїй геологічній властивості завдячує Страдче ту цінну культурно-історичну пам'ятку перших віків християнства на Україні, якою є Страдецький підземний печерський монастир — галицький відповідник відомого Печерського монастиря в Києві.

Вхід до Страдецьких печер є в стрімкому узбіччі гори, у трьох четвертих її висоти. Кілька літ до другої світової війни заходами місцевого пароха о. М. Вояковського поглиблено первісний, доволі низький, вхід до печер і оборудовано його притім цементом у виді звичайного входу до каплички. Необачно пошкоджено при тому також первісний вигляд першої найбільшої печери, скріпивши її склепіння кількома незугарними цементовими підпорами.

Перша обширна печера, до якої входимо, довга коло п'ятнадцять метрів, а десять метрів широка і два метри висока. У ній панує вічний півсумерк, прояснюваний тільки скупим снопом світла, що падає через входовий отвір. З глибини, де чорною челюстю зачинається дальший підземний хідник, дихає різким холодом. Склепіння, споєне тепер кількома рівнобіжними цементовими обручами, підтримували колись два природні кам'яні стовпи, з яких тепер нема вже сліду.

Походження цієї головної, найбільшої своєю простором печери — природне. Вона вимита водою між двома шарами пісковика, тільки де-не-де помітно на ній слід людської руки. Зате дальші хідники, якщо не вповні твір людських рук, то в кожному разі ці руки їх поширили і достосували до своїх потреб.

В перших віках християнства на Західній Україні Страдецькі печери стали приміщенням монастирем для ченців. Доказом цього є дальші нижі-келії, викопані в сухому піщовому ґрунті, а частинно викопані у піщовикових скелях, з яких ченці залишали стовпи для підтримання склепіння. Ці келії тягнуться праворуч

вузького хідника, яким посуваємося в глибину печер. Ліворуч хідника є друга більша печера, до якої є два входи. Вона має у місцевого населення назву “престоли” і справді мусіла служити колись за церковцю для ченців підземного монастиря. Під головною стіною залишився тут витесаний з каменя, високий на один метр престол з виритим на ньому ім'ям святого Тимофія, а також кам'яний проскомидійний стіл, над яким бачимо заглиблення в стіні, де висіла іконка. На стінах збереглися невиразні сліди двох викутих у камені ікон. Пророблені у стінах діри служили для кращої акустики.

Побіч церковці є найцікавіша з усіх захованих пам'яток цього монастиря — келія “затворника”. Це мабуть єдина того роду, добре збережена пам'ятка української релігійної культури. Є це викована в скелі келійка, а радше яма, з вузьким отвором для входу. В кам'яних одвірках видно діри, мабуть для залізного дрючка, яким ченці закладали двері до келії. З келії виходить одиноке мале віконце з виглядом на престол церковці і на “вічну лямпаду”, яка з трудом проблискувала у непроглядній пільмі печер. Там імовірно кінчав своє богоугодне життя чернець-затворник.

Дальший підземний хідник, який іде від церковці вглиб, має такі ж самі вглиблення-келії, часом получені одна з одною віконцями. У віддалі 34 м. від входу хідник розгалужується. Один іде праворуч і має місцеву назву “до криниці”, а другий, ліворуч, носить назву “до Києва”. З цим останнім хідником, як і з іншими подібними печерами в Галичині, зв'язаний народний переказ, що він веде аж до Києва. В таких переказах втілюється вічна туга українського народу західної України за об'єднанням з рештою українських земель. Як далеко справді вів цей хідник, досі не просліджено, тому що він у віддалі біля 250 м. від входу завалений. Хідник вється гострими закрутами, а його склепіння опадає часом так низько, що треба згинатися, а навіть повзти. Наприкінці хідник підноситься крутими східцями вгору і закінчується більшою печерою, в якій обвалилася зі стелі земля і засипала дальший прохід.

Хідником направо, званим “до криниці”, можна було, за переказом, зійти аж до ставу у підніжжі гори. Тепер він на багато коротший від лівого хідника. В місці, де він починає стрімко спускатися вниз, він засипаний піском. З келій, які є також при цьому хіднику, заміт-

на одна, вчетверо більша від інших.

Таке теперішнє зверхнє обличчя Страдецьких печер. Їх історія ще жде на свого дослідника-науковця, а покищо з народних переказів та історичних здогадів можна відтворити лиш декілька не надто певних фрагментів.

Страдецька гора, найвища в околиці, з трьох боків дуже важко доступна, надавалася в давнину, як не мож краще на оборонний пункт. Потверджують це сліди ще й тепер на цій горі останки валів та укріплень давнього городища. Такі ж самі городища в сусідніх селах Домажирі, Добростанах, Малатині і Рокитні вказують на те, що ці місцевості відігравали у княжих часах XI-XIII ст. важливу роль, як пограничні галицькі оборонні пункти. Головно велике значення мали вони в межиусобицях та війнах за галицький престол між Галицьким князем Данилом і Чернігівським князем Михайлом та його сином Ростиславом.

В Іпатському списку т. зв. Галицько-волинського Літопису під роком 1243 (6751) стрічаємо такий запис:

“И пришед к печер Домамири и Прельсти е Володислав и вдашися Ростиславу; и одтуда, пойма, поиде ко Галичю, рекый: Яко твой есть Галич”.

Беручи до уваги, що сусіднє від Страдча село називається Домажир і що в ньому, так само, як у Страдчі знаходимо сліди давніх городищ, можемо прийняти за імовірне, що маємо тут згадку про печеру біля Домажира, а саме про печеру на Страдецькій горі.

Згаданий запис “Галицько-волинського Літопису” був би в такому разі першою ранньою відомістю про печеру на Страдецькій горі. Місцевий народний переказ про цю печеру сягає у ті ж самі княжі часи. Оповідає він про двох братів-ловців, що загналися за звірем на Страдецьку гору і там відкрили печеру, в якій скрився звір. Два брати-ловці поселилися на цій горі і дали початок селищу, що звалось спершу Стрілиськами (також Пристріли, Престрільче). Вони ж спровадили із Києва ченців, які заложили в печері підземний монастир.

Пізніша зміна назви селища на Страдче, зв'язана в устах народу з трагічною долею, що стрінула населення села підчас нападу татар. Мешканці села і околиці, біля двох тисяч душ, скрилися перед татарами в печеру, але татари випадково відкрили їх там і, розложивши вогонь перед входом до печери, видушили димом усіх людей. Ченців, що замкнулися були в горішній церкві і зійшли просити за людей, та-

тари також вирізали. Відтоді, за переказом, цю місцевість почали називати Страдче. Коли саме мала б відбутися ця трагічна подія, покищо невідомо. В кожному разі перший документ, який відноситься до цієї місцевості, грамота польського короля Володислава Ягайловича з 1416 р., називає вже це село Страдчем.

Багато дечого цікавого говорять про Страдецькі печери та цілу місцевість археологічні розкопи. Розпочав їх історик Богдан Януш, який зробив одну пробну сонду у самій печері. Знахідки з цієї сонди описує він у своїй книжці "З праісторії Львівської землі", виданій в 1913 р. Вони зводяться до численних кусників вугілля, недопалених кусників дерева і черепків глиняного начиння, з яких один, дуже примітивної роботи, вказує на доісторичне походження, але з часів дуже недалеких до християнства.

В 1939 р. розпочав у Страдчі археологічні розкопи відомий археолог, проф. д-р Ярослав Пастернак.

Перед другою світовою війною місцевий парох о. Миколай Вояковський вклав багато своєї праці в те, щоб захоронити усі пам'ятки страдецького монастиря і поширити культ страдецької Матері Божої Нерухомої Стіни. Страдецький відпуст у свято Матери Божої стягав до стіп Страдецької гори і її Хресної Дороги великі маси прочан навіть з далеких околиць.

Прихід большевиків на західні українські землі записався в історії Страдча новою трагічною подією українського мучеництва за християнську віру. Було це замордування большевиками місцевого пароха, професора Духовної Академії у Львові о. д-ра Миколая Конрада і місцевого дяка Пристая. Я був саме тоді у Страдчі і брав пізніше участь у розшуках за тілами помордованих, тому не вагаюся внести цю подію на сторінки історії трагічного села Страдче.

Було це третього або четвертого дня після того, як німці виповіли війну большевикам, тобто 23-го або 24-го червня 1941 р. Два большевицькі комісари янівського району ішли через Страдче битим шляхом, що іде попід Страдецьку гору з Янова до Львова. Оба комісари були жиди, але називалися один Шевченко, а другий Дяченко. Це було явище дуже поширене в советській Україні, що жиди, головню партійні і на відповідальних становищах, прибирали собі часто українські прізвища. Тому такі прізвища як Шевченко, Дяченко, Барвінський, Розумовський і ін. були серед радян-

ських жидів дуже часті.

Зі Страдецької гори, стежкою попри печерський монастир, сходяв у той час старенький, сімдесятьлітній о. д-р Миколай Конрад у священничих ризах з Найсвятішими Дарами до недугої жінки. За ним ішов з дзвіночком молодий дяк страдецької церкви на прізвище Пристай. Один з комісарів махнув рукою, щоб о. Конрад зійшов з гори до нього. Коли обидва підійшли до комісарів, один з комісарів витрутив о. Конрадові чашу з Найсвятішими Дарами з рук і наказав їм обидвом іти перед собою. Зараз за селом ріс великий сосновий ліс. В цьому лісі комісари стрілами з револьверів помордували о. Конрада і дяка Пристая. Їхні тіла знайшли ми заборпані землею в перших днях липня, коли вже німці зайняли Страдче.

СМАЧНИМИ СТАРОКРАЄВИМИ І КАНАДІЙСЬКИМИ СТРАВАМИ

Обслужить Вас дешево у Вашій рідній Мові

PURITAN CAFE

10367-97 St.

Phone 22991

Edmonton, Alberta.

Окремі кімнати на спільні обіди

і прийняття.

На потіху батькам
На славу Бога
На користь України

ростуть ці діти, що читають

МІЙ ПРИЯТЕЛЬ

єдиний досі журнал для української дітвори в Америці й Канаді. Передплата на рік \$1.50. Ще сьогодні пішліть замовлення на адресу:

MY FRIEND

49 Kennedy St.

Winnipeg, Man. Canada

Д-р Іван Німчук

В ОСТАННІЙ СТАДІЇ СЛІДСТВА

Мої останні два слідчі. — Закидають на мене пастку, чи хочуть випробувати? — “Не прошуся до Львова, ні тим більше до Відня”. — Що думав про мою долю і моє майбутнє інж. Штейнман. — У фризiera і перед старосвітським фотографічним апаратом. — “Був у нас Хмельницький, але був і Мазепа”. — Хто був мій слідчий Дикий. — “Пишіть усе добре, що знаєте про д-ра Старосольського і ред. Квасницю”. — З чим я став рахуватись і в що вірив підсвідомо.

По новім році 1940/41 покликали мене одного дня знову на “допрос” і я опинився перед двома новими слідчими: старшим, росіянином, і молодшим, українцем. В ході їх допитів я довідався, що старший називається Козлов, а молодший Дикий. Це були останні слідчі, що вели мою справу на Лубянці.

Як колись Зайцев і Кудря, так і ці слідчі не підносили поправді ніяких замітів дотично моєї минулої діяльності у Львові. Чи бували вони теж у Львові, як їх попередники, щоб зібрати якісь дані про мене та інших заарештованих львівських українців, не знаю, але справу мою знали добре і знали теж, що я сиджу в тюрмі без статті (параграфу). Спершу допитувались, як це воно сталося, що я сиджу так довго без статті, а згодом, чи мені не сприяло писати постійно “заявленія” про те, що я почуваюсь невинним, до різних інстанцій. На це я казав, що користаю тільки з прислужуючого мені права та домагаюся прискіплення слідства, яке затягнулося в безконечність.

Вже в часі чергового переслухання я зорієнтувався, що мої слідчі стараються або закинути на мене пастку, або мене випробувати, або одно і друге. Я заявляв у слідстві нераз, підкреслюючи завжди свою невинність, що не прошуся до Львова чи взагалі до Галичини, хоч як я цього в душі гаряче бажав, а просив тільки, почуваючись під фізичним оглядом чимраз слабше, скінчити якомога швидше мою справу і дати мені змогу віддихати свіжим повітрям та бути на сонці. Я знав добре, що якби я так висловив був бажання, що хочу вернутись до Львова, то це могло б викликати у слідчих підозріння, що я по звільненні й повороті до Львова стану думати про якісь звязки з тими людьми, з якими працював до війни, і, чого доброго, може й про втечу за Сян, під німця. Треба знати, що в тих часах, у перших місяцях 1941 р., советсько-німецькі відносини починали вже наявно псуватись і большевики ставали супроти німців чимраз більше настороженими. Це було далеко на те, що я бачив і чув у першій фазі слідства, коли то мої слідчі просто захлистувались від советсько-німецької дружби і “братерства зброї” та заявляли отверто, що установлені в умові Молотова-Рібентропа нові кордони в центрально-східній Європі вічні, і

що Польща, як самостійна держава, вимазана з карти Європи раз на все. Тепер слідчі співали іншої пісні. Вони не скривали вже ворожого відношення до Німеччини, яка починала викликати в Советськiм Союзі — страх.

Тож коли мої слідчі розпитували мене тепер про моїх давніх знайомих у Відні, я зрозумів добре, до чого вони прямують, і казав, що не вдержував з тими українцями-віденцями, яких вони мені називали, ніяких звязків від часу, як вернувся по першій світовій війні з Відня до Львова. А коли я раз почув несподівано запит, чи не мав би я охоти виїхати до своїх знайомих у Відні, я вікинув саму таку думку з обуренням. Я сказав, що німців я мав нагоду давно пізнати, ще в роках першої світової війни і повоєнної еміграції, і знаю добре, які вони “приятелі” українського народу та взагалі всіх словян. А між давніми знайомими українцями у Відні не маю чого шукати, тим більше, що це вже чужі мені люди, бо минуло понад 15 років, коли я їх востаннє бачив. Моїм бажанням — казав я — є працювати між своїми і для свого народу на своїй рідній землі, а не тинятися на чужині, де мене не може чекати нічого доброго.

Не знаю, чи слідчі повірили в мої слова. Мабуть не дуже, бо ще кількома наворотами бажали упевнитись, чи я, може, не симпатик німців, хоч я дійсно ним ніколи не був. Потім залишили німців у спокою, а стали питати про відношення до покійного Євгена Коновальця та людей з українського підпілля. Я заперечував якенєбудь знайомство з полк. Коновальцем, хоч знав його добре ще зперед першої світової війни зі студентських часів, коли то він очолював ІУ. Секцію при Українськiм Студентськiм Союзі у Львові, яка гуртувала студентів університету — членів і прихильників Української Національно-Демократичної Партії (пізнішого УНДО). Так само заперечував я якенєбудь звязки з українською підпільною націоналістичною організацією, хоч з деякими її провідниками на краєвому терені я знався дуже добре, стоячи зрештою від самої організації здалека.

Про хід слідства в моїй справі я інформував постійно в'язнів у моїй камері, якими — як я вже подавав попередньо — в останніх місяцях були тільки полк. П. Шиманський і замнаркома інж. Штейнман. Останній, слухаючи мене, запевняв, що я або виїду зовсім на волю, або дістану вільну зсилку. Він казав теж не журитися, бо працю з моїм знанням, зокрема ж чужих мов, я знайду всюди легко; очевидно — не в журналістиці, про що не могло бути й мови, бо в Советськiм Союзі працюють в журналістиці особливо довірені люди, майже виключно члени комуністичної партії, а як учитель, бухгалтер (у часах першої світової війни я скінчив у Відні кооперативно-бухгалтерійний курс), або в інших ділянках життя. Штейнман

казав теж нераз, що в Советськiм Союзi є ще багато добрих людей, якi такому репресованому, як я, напевно допоможуть, де б менi не прийшлося жити. І працi всюди доволi.

Одного дня — це було в серединi квітня — покликали мене несподiвано пополуднi на “допрос”, але повели не до слiдчих на горiшнi поверхи, а до фризiєра, який урядував у недалекому “боксi”. Він — о, диво! — не стриг мого заросту на лицi машинкою, як це завжди було, але обголив мене жiлетою, i то перед дзеркалом. Тодi вперше по 19-ьох мiсяцях мого побуту в тюрмi я побачив себе в дзеркалi та оглядав своє видовжене, дуже худе й безкровне обличчя i звисаюче на менi убрання. Коли ж мене привели назад у камеру, Штейнман i Шиманський завирокували згiдно, що мене покличуть напевно перед якусь “шишку” (високого достойника), i тому, мовляв, мене обголили жiлеткою.

Ми ще не закінчили розмови на тему мого відмолодження та його причину, як у камеру ввійшов вартувий i казав збиратися знову на “допрос”. Одначе й цим разом не повели мене до слiдчих вгору, але я перейшов через якийсь подвiр'я вниз та опинився в широкiй кiмнатi перед якоюсь дивною машиною: не то старосвітським варстатом, не то прашею, яких уживали колись до здобування замків (грубих мурiв). Менi казали скинути з себе тюремну сорочку i це наповнило мене деяким страхом. А за хвилину повели мене за якусь перегороду, де на шнурку висiло кiльканадцять рiзнокольорових сорочок, i казали вбирати котрунебудь з них. Я стягнув першу з краю i натягнув на себе, подумавши, що це певно сорочка з якоїсь розстріляної жертви НКВД. Менi вказали другий кут, де теж на шнурку висiло кiльканадцять краваток, i казали натягнути одну з них. Пiсля того той старосвітський варстат видав якийсь дивний скрегітливий звук наче церковне калатало, i я станув по наказу перед ним. Виявилось, що це такий передпотоповий фотографiчний апарат. Мене відфотографували, потiм казали скинути сорочку i вiддати її разом з краваткою та вiдставили назад до камери. Обидва товаришi недолi вiрiшили тепер, що знимка, яку зроблено, потрібна до паспорту, значить: мене чекає або вiльна зсилка, або звiльнення, бо в Советськiм Союзi людина не може нiкуди рушитись без паспорту.

Та минули знову два тижнi, а мене з камери не викликали нiкуди. Аж напередоднi 1. травня казали менi знову збиратися на “допрос”, i знову повели мене до фризiєра, що обголив мене вдруге жiлеткою. І я, i обидва спiвв'язнi були переконанi, що в найближчих годинах мене викличуть з камери, та що я вже може бiльше в камеру й не вернусь. Я переговорив з ними ще неоднo i потiм не спав з поденервування майже всю нiч з 30.. квітня на 1. травня, але не дочекався нiчого. Тiльки 1. травня десь коло 10. год. ранку повели мене перед слiдчого Дикого, який — як виходило з його слiв — мав цiлонiчний дижур i мучився всю нiч через бiль

зубiв. Він замовив для мене з буфету кусок ковбаси, горнятко квасного молока i чай та два куски бiлого хлiба, що я, виголоджений до-краю, з'їв за одним махом. (Такi присмаки побачив я вперше по 19-ьох мiсяцях). У мiжчасi Дикий вiв зi мною розмову в зовсiм товариськiм тонi та оповiдав мiж iншим про песу Корнiйчука “Богдан Хмельницький”, виставу якої він оглядав десь тодi в театрi i був нею захоплений. Тодi то вирвалися у нього такi слова: “Так, був у нас Хмельницький, але був i Мазепа”. Та зараз по хвилини, гейби поправляючись, він додав: “Та куди там Мазепi до Хмельницького”... По такiй неокресленiй розмовi Дикий вiдправив мене незабаром назад до камери, бо спiшився на 1-травневу манiфестацiю, яку мав оглядати на Червонiй (Краснiй) Площi бiля Кремля з трибуни. Вступ на трибуну забезпечував йому спецiальний друкований бiлет з мистецьким обрамуванням та з поряд-

DESMARAIS & ROBITAILLE LIMITED

— CHURCH ORNAMENTS —
— RELIGIOUS ARTICLES —
— MASS WINES —

Manufacturers of Church Candles

●
TORONTO: 95 Church St.

Telephone: ELgin 8096

MONTREAL

OTTAWA

ЩАДІТЬ!

Постiйно, певно, для: своїх дiтей; своєї власної старостi; для забезпечення Вашої родини на випадок Вашої непередбаченої смерти перед прикрим фiнансовим положенням.

Щадiть, тодi, коли маєте змогу щадити, при допомiгi забезпечення в одній iз найстарших компанiй Канади й Америки:

NEW YORK LIFE INSURANCE CO.

Заснованiй в 1845 році.

Дiстаньте свій плян ощадностi i потрібнi поради вiд представника —

ІВАНА Й. НОВОСАДА

John J. Nowosad

New York Life Insurance Co.

204 Curry Bldg.

Winnipeg, Man.

ковим числом (нумерований); той білет я бачив у нього в руках.

Вернувшись у камеру (і після того ще не раз) я роздумував над тим, чому то я удостоївся бути обголеним 30. квітня жілеткою вже вдруге і чого то властиво кликав мене до себе 1. травня слідчий Дикий. Що означав тодішній його почастунок (перший і останній раз я мав на Лубянці такий бенкет!)? І чому говорив він мені саме тоді так дивно про Хмельницького і Мазепу? Цих загадок я не розв'язав ніколи.

А що сиділо в тому Дикому, який був мабуть учителем з Полтавщини, Бог один відає. В тямці залишилась мені така дрібна, але характеристична сценка: Одного разу прийшла до його кімнати жінка-слідчий з сусідньої кімнати на коротку ділову розмову, в часі якої спитала його в моїй присутності ніби нехотючи, чи його син-одинак знає українську мову. На це Дикий сказав, що, живучи вже так довго в Москві, його син забув зовсім українську мову. І я вичув тоді в цих словах Дикого відтінок смутку, а ще більший смуток вичитав у його очах.

Минуло кілька днів, коли мене викликали знову до того ж слідчого Дикого. Він говорив зі мною ввічливо і розпитував про деяких львівських громадян, зокрема про проф. д-ра Володимира Старосольського і редактора Івана Квасницю, відомих соціал-демократичних діячів. Вкінці подав мені кусень паперу й чорнила та просив написати характеристику їх обох. При тому Дикий додав виразно: "Можете писати і все добре, що про них знаєте". Такі слова я почув взагалі уперше від слідчого, з чого я зробив висновок, що і проф. В. Старосольському, і ред. І. Квасниці усміхається воля. Очевидно — я скористав з доброї нагоди і написав характеристику їх обох так прихильно, як тільки міг. Не забув я додати, знаючи, що це на большевиків повинно робити враження, що обидва вони були безсребренниками, а то й бідували, при чому д-р Старосольський не мав чим заплатити цілими місяцями за помешкання. По своїм виході з тюрми і повороті до Львова я чув, немов би вони обидва вийшли потім на волю, але вже не встигли через воєнні події приїхати до Львова. Як відомо, проф. В. Старосольський помер пізніше, як і його дружина Дарія, десь у глибині СРСР. Що сталося з Іваном Квасницею, не відомо.

Різні позначки вказували на те, що моя доля буде в найближчому часі вирішена. В тих днях, зрозуміла річ, я думав багато про те, що мене може чекати. Рахувався я з вільною зсилкою, але десь там на дні душі жевріла таки іскорка надії, що я ще побачу землю своїх батьків і прадідів, де я вродився і яку я так гаряче любив, та що я ще вернусь до Львова. Підсвідомо я вірив, що моя покійна мати, яка вела таке праведне й побожне життя і вміла так сердечно молитись, вимолить для мене з другого світу те найдорожче, що може мати людина на цьому світі — волю. Такої волі просив і я для себе у Всевишнього за посередництвом свого опікуна й патрона — св. Івана.

ВИСЛІД РОЗІГРАВКИ

Спочатком осені багато наших приятелів у Канаді й Америці закупило квитки Добродійного Походу, щоб матеріально допомогти нашому Згромадженню. Тепер, коли це підприємство закінчилось, всім заінтересованим особам подаємо до відома вислід розіграшки, що відбулась 28-го жовтня в парафіяльній салі при церкві Успення М.Б. у Гримсбі.

Вислід випав ось такий:

1. Юрій Бургвінон, Шрайбер, Онт. — електричний замітач;
2. ОО. Редемптористи, Йорктон, Саск. — годинник;
3. Михайло Гнида, Вінніпег, Ман. — вовняний коць;
4. Теодор Олійник, Обурн, Н.Й. ЗДПА — подорожна валіза;
5. Естир Бирнс, Гамільтон, Онт. — наліжник;
6. М. Николук, Гамільтон, Онтаріо — туалет;
7. Й. Чуй, Гарленд, Ман. — комплект столових ножів і вилок;
8. Вм. Ф. Касей, Кінгстон, Онт. — купелевий рушник;
9. Олекса Сенько, Донора, Па. ЗДПА — купелевий рушник;
10. Йосиф Волянський, Едмонтон, Алта. — вишивані пошивки.

Подавши до відома вислід розіграшки, складаємо одночасно щиру подяку всім, що самі закупили квитки, або їх розпродали, що зложили свої жертви, або в своїх листах висловили нам гарні побажання, чи якимнебудь іншим способом показали свою зичливість та дали поміч. Нехай предобрий Бог за це всім щедро нагородить! Хоч не всі, що закупили квитки, щось виграли, то проте всі можуть мати те миле вдоволення, що зробили добре діло й своєю жертвою причинилися до піддержки й розвою Згромадження Сестер Місіонарок Християнської Любови та їхньої праці в українському народі.

З християнським привітом
М. Франка-Марія, М.Х.Л.,
Настоятелька.

о. д-р Іван Чинченко

ДУХОВНА ЖЕРТВА О. М. ГАГАЛІЯ

Чудові бувають травневі ночі на Полтавщині, в Україні. Приємний запах розцвілого вишневого садку і ніжний спів соловейка наповняє повітря. Тепла і ясна ніч. За селом, коло вітряка чути спів сільської молоді. Співають пісню: "Тихо, тихо Дунай воду несе..." Яка краса, яка мелодійність співу! Один юнак своїм чистим милозвучним тенором покриває спів цілого гурту. Не до оперового театру в Італії їхати слухати прекрасного милозвучного співу, а в села Полтавщини, та України взагалі.

Так, не спиться в таку ніч. Коло відчиненого вікна сидить молодий священник о. Микола Гагалій — не спиться і йому. Слухає і він чарівний спів сільської молоді його парафії. Це він навчив їх тої пісні в школі, коли ті юнаки ще діточками були. Пригадав, як то і він сам заспівував ніжненьким першим тенором народні українські пісні в хорі двохкласової школи, потім у хорі Духовної Семінарії. А вже під час літніх вакацій в церкві рідного села на Полтавщині всі з захопленням слухали його співу.

Не "пас задніх" і в танці: чи козачка, чи польку, чи метелицю витинав — було — на забавах.

Однак рано надів на себе священничу рясу, не встиг віддати "належну данину" молодості.

"Молодий ти ще, говорив йому перед свяченням напутню промову старенький священник-монах, префект Полтавської Духовної Семінарії. Багато будеш мати спокус, але не піддавайся, памятай сину, що ти вибрав найвищий шлях: відсьогодні, ти станеш посудиною ласки Божої, до тебе будуть приходити по неї, і ти будеш давати її людям. Ти одержуєш силу Всевишнього, щоб передавати її слабшим. Через Тебе Бог буде здійснювати з людських душ тяжкі гріхи. Ти стаєш шляхом, що сполучує землю з небом. Кожне із твоїх діл підвищує твою душу і дає їй радість, якій нема рівної на землі."

Окремі картини із перших днів душпастирства пробігали перед очима о. Миколи. Думки і спогади пробігали одно за другим. Потонув в думках молодий священник.

Так... гарні літні ночі в нашій Україні, а все ж таки треба йти спати. Дванадцятую годину вибив годинник на стіні.

Хотів уже йти в свою кімнату, але чує, хтось

іде до хати. Виглянув у відчинене вікно... побачив незнайомого залізничника.

— До мене, чоловіче добрий?

— Так, до Вас Отче.

— А в чім справа? Що сталося?

— Ось яка справа. Я є зі станції Павлиш. На станції вмирає чоловік, просить священника. Начальник станції та залізничний міліціонер засміялися і... махнули рукою. І ходив я до священника, що мешкає в містечку, не хотів прийти... каже... жінка, діти.."

— А що за хвороба? — заразна?

— Лікарі визнали, що чума... Хорого перенесли до бараку, що за станцією, за запасними коліями. Сторожа стоїть і близько нікого не підпускає... Хорій просить священника в ім'я Христа Господа.

Залізничник заговк... заговк і о. Микола.

"Чума"... думав о. Микола. "Страшно подумати. І парафія не моя. Там же ближче є священник... чому саме до мене? В ім'я Христа Господа просить..."

Але памятай, прийшло йому на гадку, про слова старця священника-монаха, префекта Духовної Семінарії... в промові під час священничих свячень: "Нема більшої любови над ту, коли хто дає життя своє за друзів своїх."

о. Микола поглянув на ікону Розп'ятого Спасителя. "Господи, дай мені сил!"

— Іди на станцію, я зараз приїду, сказав о. Микола.

Встав о. Микола і поглянув на годинник. Було близько пів до першої. Зайшов до церкви. Впав на коліна й довго молився. Потім взяв ручний хрест і Найсвятіші Тайни та пішов до станції. Більше в нього не було роздумувань, ні страху.

На станції довідався, що хворий ще живий. В дижурного підписав папірець — зобов'язання, що більше не вийде з бараку, де лежить умираюча на чуму людина.

"Ось Господь наш Всемилосердний сподобив мене прийти до тебе", — говорив о. Микола до умираючого, входячи до бараку. Чи каєшся у всіх гріхах своїх... щоб з чистою совістю... з чистим сумлінням стати перед Престолом Всевишнього?"

"Отче духовний, вісім літ я вже не визнавав Господа. Без жадних спротивів пішов я за те-

чією невірства. Я заперечував існування Всевишнього, я насміхався, я лаяв, я потоптав Божі Заповіді, я великий грішник! Тепер я побачив свій погубний шлях... Дорогий отченьку... Чи простить мені Господь це все?"

о. Микола подивився у вічі хворого. Не страх, а жах відбивався з очей умираючого.

"Що було б з цим чоловіком, коли б і я відмовився прийти до нього," подумав о. Микола і сказав хворому: — "Так, Господь почув твій голос, голос щирого покаяння!"

"Господи, який я вдячний Тобі, що я почув Твій голос, який кликав мене до погибаючої душі," думав о. Микола.

"Брате мій," лагідно говорив о. Микола і його лице світилося надземною радістю, "Бог є справедливий суддя і довготерпеливий, але милість Його невичерпана. Бог побачив твоє розкаяння. Він пожалів твою душу і послав мене до тебе, щоб зняти з твоєї душі тягар гріхів, що потягнули б тебе в місце вічного прокляття. Іди ж зі спокоєм до вічного життя, Господь Бог прощає тобі всі твої гріхи, як на

Голгофті простив розбійникові в останню хвилину його життя."

о. Микола прикрив епитрахілем голову умираючого і говорив останні слова розрішення: "..... і я недостойний єрей Микола властю Його мені даною, прощаю і розрішаю тебе..... во ім'я Отця і Сина і Св. Духа, амінь."

Хворий поцілував Розп'ятого на хресті, поєднався з Христом, прийняв Св. Причастя і кілька хвилин пізніше з радісною усмішкою на обличчі відійшов до вічного життя.

Ця хвилина була для о. Миколи вирішальною, з піднесенням вимовив останні слова. о. Микола відчув, як далеко від його пізнання відходить його земське життя, як рвуться всі нитки, що зв'язують його з землею.

В останній хвилині перед його очима проходили окремі картини з його життя. А коли з'явилась картина з його близькими, рясні сльози котилися з його очей... світ мутнів.. спазми душили горло... а через кілька днів сам один без людей вмер і о. Микола в бараку для зачумлених.

НОВІ ВИДАННЯ

ЧИ БОГ ДБАЄ ЗА НАС? Написав о. Севастіян Сабол ЧСВВ. "Слово Доброго Пастиря", Видавництво ОО. Василіян, Нью Йорк, рік I, ч. 10, жовтень 1950. Сторін 32, ціна 15 центів. На початку книжечки подана світлина образу Іко на Христа Господа в церкві оо. Василіян у Гротта Феррата в Італії. — Чергова книжечка видавництва "Слово Доброго Пастиря" обговорює дуже важливе питання, яке саме тепер дуже на часі. А на часі ця справа тому, що нині багато людей попадає в згиршення, коли бачить величезне поширення зла в світі. І слід признати, що це зло під видом передусім безбожницького комунізму, але також під різними іншими видами приймає загрозливі розміри. В своїм засліпленні представники зла хваляться, що вони опанують

світ. Люди слабшої віри попадають в зневіру. Вони ставлять собі питання: Якщо є Бог на небі, то чому допускає стільки терпіння і нещастя на землі? Якщо Бог справедливий, то чому грішникам, бандитам і злочинцям так добре поводитися на світі?

На ці тривожні питання старається дати відповідь книжечка о. Сабола ЧСВВ. Питання поставлене в заголовку книжки можна висловити також словами: Чи світом кермує Боже Провидіння? Автор найперше вияснює, що Боже провидіння це Божий план, як довести сотворений світ до його остаточної мети і додає, що це одночасно є і переведення того Божого плану на славу Бога і для добра кожного сотворіння зокрема.

Після того на основі слів зі Святого Письма автор ясно доказує, що там в багатьох місцях словами самого трисвятого Бога є виразно і недвозначно сказано про існування Бо-

жого Провидіння. І це для людей сильної віри повинно б вистачити. Але тому, що багато людей має ослаблену віру або її зовсім втратило, для тих людей слабшої віри наводить о. Сабол ще також розумові докази на існування Божого Провидіння. Врешті значна частина книжечки присвячена труднощам, які стрічають людей, що бажають зрозуміти Боже Провидіння. Для кращої переглядності ці труднощі подані в формі питань і відповідей, в яких містяться головні закиди проти існування Божого Провидіння та їх опроверження.

З огляду на те, що між нашими людьми діють численні вороги Св. Віри Христової і католицької Церкви, які саме від того зачинають свою злу безбожницьку роботу, що підсувають нашим людям сумніви щодо існування Божого Провидіння, ця книжечка дуже хосенна і потрібна для наших людей.

“ВАТРА” ОЧАРОВУЄ СЛУХАЧІВ

НАЙКРАЩИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР НА МИСТЕЦЬКІЙ МАНДРІВЦІ

Одного дня місяць тому, в 9 годині вранці, наче грім ударив у монастир ОО. Василян у Мондері. Та поправді, то це не був грім, а тільки проф. Лев Туркевич зі своїм чоловічим хором “Ватра” гукнули ту незабутню пісню: “Задзвенімо разом, браття, піснь воскресну, піснь нову”!

Здавалося, що то не був тихий монастир богомільців, а воєнний фронт у Кореї, де тріскають бомби, торохкотять скоростріли, гудуть літаки і йдуть до наступу борці за правду, за волю рідного краю. А коли на воєнним фронті притихло, то раптом заграли великодні дзвони, що скликали і сбожний нарід на богослужіння, або крізь вікно понісся спів молоді матері, що ніжно заколисувала свою малу потіху до сну. Та ще не встигла дитинка добре заснути, як улиця загомоніла від веселої коломийки і самі ноги почали підноситись від бадьорого співу: “Ой піду я межі гори, межі тії бойки, там музика дрібно грає, скачуть полегойки!”

Такі дива вчиняла наша славна “Ватра” в Мондері, готуючись до своєї великої поїздки по Канаді й Америці з дорогоцінним скарбом рідної української пісні, щоб її чарівним гомоном сповістити всіх, своїх і чужих, що Україна — живе, що в неї висока культура, що вона прагне волі, якою тішаться всі народи вільної Канади й Америки.

Сьогодні “Ватра” вже в до розі.

Свій мистецько-патріотичний виступ розпочала “Ватра”

двома концертами (4 і 6 листопада) в Едмонтоні, столиці українського західного Екзархату. Своїм співом “Ватра” від першого концерту так очарувала слухачів, що вони сиділи захоплені милозвучністю акордів, силою бурхливих зривів, ніжністю тихого гомону, тією мистецькою динамікою, яку творив великий природний талан і мистецький вишкіл діригента “Ватри”, проф. Туркевича. Як ви слухаєте співу “Ватри”, ви пригадуєте собі всі досі відомі вам хори й відразу видаєте осуд, що “Ватра”, то найкращий із усіх тих хорів, що їхнього співу ви колинебудь слухали. Ви маєте голос, ви співали в хорі вже не під одним діригентом, ви навіть самі були вже діригентом і давали багато концертів, але як вислухаєте “Ватри”, то ви признаєтесь перед собою, що ви ще не бачили такої мистецької діригентури й не чули такого співу, хіба ще тоді, як співав незабутній Кошиць. На концерті “Ватри” ви забуваєте, що вам уже на плечах кількадесят літ, і ви плещете в долоні як дитина, щаслива, розбавлена, очарована новістю, красою, прегарною несподіванкою.

Така це наша “Ватра”: і сила, і краса, і мистецтво і велика насолода.

У “Ватрі” все гарне. Тридцять співаків, то 30 добрих, вибраних голосів, 30 гарних солістів. Між ними — оцей Антошко Дербіш, що гарний із лиця, має гарний голос, а ще краще серце. Або той Горохів, що своїм ніжним барітоном утирає сльози заплака

ної Рахилі. Або ті “Запорожці за Дунаєм” Гош і Радванський, що моляться за поворот у рідний край. Або той Садовський, що співає на сцені, а ви шукаєте його голосу під самою стелею, там де жай воронки весну заповідають. Або той буйночупринний Тимченко, чи Михась-гуцул, що так весело виспівує свою улюблену коломийку: “А вже мені надоїло парубком ходити, коби скорше до осені, будуся женити!” Або ті сенатори “Ватри”, що їздять на концерті тільки самими підземними “собвееми” і закінчують кожну пісню аж десь під сценою коло “форнесу”. Стоять собі в вишиваних сорочках, козацьких шараварах, у жовтих чобітках і червоних поясах, наче намальовані на картині, та й буяють перед вами то горами то долами, а ви не можете очей своїх відірвати від тієї “Ватри”, що очарувала вас дивною красою й силою свого співу.

Ви сидите та й дивитесь на тих 30 українських соколів, що на крилах рідної пісні високо підіймають над американським континентом синьо-жовтий стяг, дивитесь та й любуетесь ними й їхнім співом.

Йосафат Василевич

ДАР НА “СВІТЛО”

З нагоди весільної забави, що відбулася в домі молодого Івана Лібеча в Торгил, Алта, на заклик п. Івана Буня і Василя Якимця переведено збірку на “Світло” в сумі \$11.00. В тій забаві взяли участь рідні і знайомі та приятелі молодят. Жертводавцям щира подяка, а молодятм много щасливих літ прожити! — Присутній.

ТОРОНТО, ОНТ.

У слотливий вечір, 24. жовтня, зійшлася горстка людей до малого й непоказного монастиря ОО. Василіян в Торонті. Багато з них тільки з трудом знайшли цей дім, бо ще в ньому передтим не були. Однак всі ці люди знали вже де-що про працю й ціль Чину ОО. Василіян, дехто може ще з Рідного Краю. Вони тепер хотіли по своїй змозі й своїм способом причинитися до скріплення цієї нової галузки цього Чину в Торонті. З ними прибув також їхній парох, о. канонік Петро Камінецький.

По привітанні й короткій гутірці в редакції СВІТЛА, всі пішли до малої каплички, де о. ігумен В. Шевчук відспівав молебень до Найсв. Серця Христового і сказав коротку проповідь. Потім посвятив церковні ризи, котрі справила родина Шереметів, і на престольні свічки, дар родини Прихідків.

Присутні були панства: Лопійчуки, Сеники, Карпилівські, Галики, Харкові; пані: Прихідко, Топольнічка, Ракчаїв, Смаль, Посціва, Костів, Залевська, Григорчук, Вербіцька, Маларчук, Чухара, Яремій, Бак, Залуцька, Войтович, Слободян; панове: Процюк, Авраменко, Замора.

По відправі відбулася перекуска, при кінці якої пані Лопійчук покликала низку бесідників. Промовляли п. Харків, п. Авраменко, п. Процюк, пані Прихідко, пані Залуцька, о. Канонік П. Камінецький, о. ігумен В. Шевчук і о. редактор В. Дрібненький. На кінець пані Прихідко вручила ОО. Василіянам грошевий дар від добрих людей на меблі до монастиря, а пані Лопійчук закликала до збірки на СВІТЛО, яка принесла \$ 25.25.

ЗІ СРІБНОГО ЮВІЛЕЮ СУПРУЖОГО ЖИТТЯ НА КАТОЛИЦЬКУ ПРЕСУ

В дні 14 жовтня парохіяни церкви св. Покрови у Венкувері зробили милу несподіванку для Панства Василя і Марії Петрусяк, які того дня обходили 25-літній ювілей свого подружнього життя. Того дня обоє Ювіляти приступили до св. Тайн, а по Сл. Божій, яку відправив у їхньому наміренні о. Ю. Жидан ЧСВВ, отримали ще особливіше благословення з нагоди свого ювілею. Господарем вечірки був пан І. Балсевич, який привитав їх в імені парафії. Опісля зложив їм желання о. Ю. Жидан ЧСВВ, пані Засійбіда і пані Балсевич. Пані Петрусяк є відомою у нашій парафії вже довгий час. Вона завжди брала і бере живу участь в парафіяльному житті. При кінці промов пані Засійбіда вручила Панству Ювілятам гарний дарунок, за що обоє Ювіляти щиро дякували всім. Гості в часі вечірки не забули також і про свою пресу. На заклик пані Балсевич зложили \$13,20, з чого призначено на Світло \$6,60. — Гість.

МОНТРЕАЛЬ, КВЕБЕК

Перша катедра історії укр. кат. Церкви повстала при Слов'янознавчому Інституті на катол. університеті в Монреалі. Цю катедру обняв о. І. Назарко ЧСВВ, що 18. Х. виголосив свій інавгураційний виклад про зміст і ціль історії Церкви. Велика саля університету була виповнена вщерть цікавими слухачами. Зараз після викладу 22 студентів записалися на звичайних слухачів, а кільканацять на вільних. У першому семестрі виклади історії Церкви в українській мові відбуваються що середи від 8.30

до 9.30 вечером. Раз на місяць буде історичний семінар та по кищо неперіодичні виклади історії нашої Церкви у франц. мові.

Це великий здобуток для нас, бо ніді нема такої катедри і тепер можна чужинців познайомити з історією нашої мученичої Церкви.

Перше укр. академічне душпастирство в Канаді створили укр. студенти катол. університету в Монреалі. Вони рішили раз у місяць брати зорганізовану участь в Службі Божій та проповіді й тоді частіше приступати до св. Тайн. Провід цього душпастирства обняв о. І. Назарко ЧСВВ.

Франия Кохан — передова учениця в танковій школі В. Авраменка.

РЕЛІГІЙНІ НОВИНКИ

▲ З Ватикану повідомляють, що 1950-тий рік дістане нову назву: Ювілейний Рік Внебо-взяття.

▲ Св. Отець поблагословив дві церкви на колесах. На великім автобусі приміщені: каплиця, сповідальниця, невеликий фільмовий прожектор для висвітлювання релігійних фільмів, гучномовець й електричний генератор. Є теж окреме помешкання для священика.

▲ 70 тисяч прочан з 21 країн прийняв на послуханні Св. Отець тільки в однім дні. Між тим було кількасот американців під проводом двох єпископів.

▲ З приводу торжества проголошення догми про перенесення Преч. Діви до неба приїхало стільки італійців до Риму, що не стало місця в готелях для закордонних прочан, які мусіли жити в окремих нічлігових домах.

▲ Св. Отець прийняв на послуханні Джана МакКлоя, американського високого комісара в Німеччині.

▲ В Канбері, столиці Австралії, українські вірні дуже відчують брак духовної опіки, бо там нема українських священиків. Українці повинні молитися про покликання до духовного стану, бо тепер в усіх країнах сильно відчувається недостачу наших священиків.

▲ Роже Поа, робітник з Амієну в північній Франції, відбув пішком прощу до Риму з приводу Святого Року. Він перейшов 750 миль за 59 днів. Два роки тому він відбув прощу з Амієну до Люрду також пішком, 620 миль дороги.

▲ За старанням організації Католицьких Доньок Америки в Луїзіані відмовляють спільну вервицю в домах, де є хво-

рі. Цей дуже гарний звичай варта впровадити і в наших парафіях.

▲ Провідник голосної в Квебеку секти "Свідки Єгови" на-вернувся до католицької Церкви й відкликав свій судовий процес проти провінціального уряду.

▲ В Чикаго кардинал Муні за-явив студентам в Очер Лейк, що американський священик, польського походження, який не навчився мови своїх батьків, не є вартісним священиком і не служить (як слід) Америці.

▲ Група католиків в Кензес Ситі, Зл. Держави, зачала видавати католицький щоденник "Сан Гералд" (Післанець Сонця). Редактор подав ціль того щоденника: подати читачам нове насвітлення подій, яке бере до уваги існування Бога, ласки Божої і моралі. Англійські католики не мали дотепер свого щоденника на американським суходолі.

▲ В Англії було 100 років тому 800 тисяч католиків. Тепер начисляють там католиків поперх 2,600,000. Священиків було 100 років тому 275, тепер є в Англії католицьких священиків поперх 4 тисячі, монахів поперх 2000. Десять монаших чинів і 14 згромаджень монахинь перед сто роками зросли тепер на 70 чинів мужеських і 140 жіночих згромаджень.

▲ В Ріо де Жанейро Преосв. Йосиф Гавліна, єпископ для польських скитальців, виголосив виклад в салі бразилійського католицького університету під заголовком: Советська Росія, як її бачить польський єпископ. На викладі був папський нунцій, багато світських і духовних вчених, члени бразилійського парламенту і багато поляків.

УКРАЇНСЬКІ НОВИНКИ

▲ В багатьох містах і селах України большевики влаштовують виставки про Корею. На виставах показують матеріали про корейську комуністичну республіку.

▲ В Мадриді, Еспанія, студіює 22-ох українських студентів у високих школах. Наші студенти дістають підмогу на студії від Католицького Комітету Університетської Допомоги, що його оснували еспанські католицькі діячі.

▲ Найбагатший український фермер в Канаді це Михайло Станько коло Летрідж, в Альберті, який в цім році продав 37,760 бушлів пшениці і дістав за це \$58,472.

▲ В Ужгороді відкрили большевики учительський інститут, який має три відділи: фізично-математичний, української і російської мови та літературний. Інститут той існував в Ужгороді вже давно, тільки большевики його переіменували і хваляться, що вони відкрили новий інститут.

▲ Дві Сестри Місіонарки Християнської Любови прибули до Ванкуверу, щоб там провадити навчання українських дітей у рідній школі.

▲ 216 книжок для юнаків і дітей видали большевики в Україні за минулий рік. Це переважно московські автори і книжки, видані в московській мові. Нечисленні українські книжки це пропагандивні брошури про Леніна і Сталіна.

▲ Перші українські поселенці на Остров Цейлон, коло Індії, прибули в літі цього року.

▲ У Вінніпегу українець Н. В. Бачинський іменований предсідником (спікером) провінціального сойму в Манітобі. Бачинський вже 28 років послом манітобського сойму.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНКИ

▲ Канадійський уряд рішив вислати до Голандії устаткування для одної дивізії війська. Після того Канада вишле устаткування для другої дивізії французької або бельгійської. На те місце Канада мусять взяти від Зл. Держав устаткування за 100 мільйонів доларів для власної армії.

▲ Військові знавці в Лондоні заявили, що до оборони західної Європи необхідно мати від 50 до 55 дивізій війська і від 3000 до 5000 боєвих літаків. Якщо зброєння підуть гладко то згадане число дивізій буде готове в 1954 або 1955 році.

▲ Презид. Труман заявив на зїзді провідників Національної Гвардії, що третя частина американської молоді нездібна ні фізично, ні умово до боротьби за свою батьківщину.

▲ Уряд Зл. Держав приготував законопроект, згідно з яким всі молоді американці від 18 до 20 року життя будуть обов'язані перейти військовий вишкіл, що триватиме один рік.

▲ Національний Комітет Шкотів в Глезгові перевів неурядове голосування виборців того міста в справі окремого шкотського парламенту. За створенням такого парламенту

голосувало 25,000 осіб, проти 4,227 осіб.

▲ В Вашингтоні представники уряду Зл. Держав і Канади підписали умову про об'єднання всіх засобів обох країн для оборони проти нападу. Іде про вільну пересилку зброї і військового устаткування з одної країни до другої.

▲ Президент республіки Філіппінів заявив, що філіппінці беруть тільки незначну участь в хабарництві і підкупствах в порівнянні до американців, що живуть у філіппінській республіці.

▲ В Кореї згинуло більше американського війська, ніж в цілій африканській кампанії під час II Світової Війни.

▲ Вінстон Черчилль остеріг Західний світ, щоб занадто не дати себе втягнути в справи Сходу, бо комуністична небезпека в Європі є далеко страшніша ніж на Сході.

▲ Після новинки, яка неурядовою дорогою вийшла з військової команди Західної Німеччини, на випадок большевицького нападу в Європі, західні війська будуть боронитися здовж лінії ріки Рен.

▲ Блискучий успіх Об'єднаних Націй у поверненні ладу в Кореї належить в початках приписати випадкові, який ледве чи знову коли повториться, а саме неприсутності

советської делегації на тім засіданні, де ухвалили акцію проти червоних напасників. Тепер в О. Н. стараються скасувати право "вета", яке Советський Союз завзято боронить.

▲ Комуністи програвши в Кореї здобули нову позицію в Індокитаю. Розторошивши французькі військові залоги, котрі мали за ціль замкнути червоні індокитайські сили в горах і примусити їх голодом до здачі, вони злучили спільною границею північну частину Індокитаю (де панує червоний Го Чі Мін) з Китаєм (де панує також червоний Мао Тсе-тунг).

ГУМОР

Комуністичне радіо з Будапешту повідомило, що в Югославії тепер голод і що уряд Югославії це шайка шпигунів і вбивників. Вони себе добре знають!...

Коли оборонець в торонтонським суді закинув обжалованому, що цей поведився під час бійки як "дикий індіанець", він нагло усвідомив собі, що стоїть перед суддею Олівер М. Мартином, чистокровним індіанцем, і в ту мить змінив свою гадку: "Обжалований поведився неначе дикий ірландець або шотландець", поправив він.

ЗІ СТОРІНОК СВІТЛА

ДЕСЯТЬ ЛІТ ТОМУ

15 ЛИСТОПАДА 1940

▲ Папа Пій XII назначив неділю 24 листопада днем молитви за мир по всьому світі. В тому дні Св. Отець відправить Архієрейську Службу Божу в церкві св. Петра і буде просити Господа про три ласки: 1) спасення душ, що впали жертвою війни, 2) про опіку над полоненими і втікачами, 3) про правдивий і трітій мир в світі.

▲ Німці не перестають бомбардувати Лондон та інші міста і села в Англії. Бритійська повітряна фльота відплачується налетами на Німеччину й бомбами заподіває величезні шкоди.

▲ Советський прем'єр Вячеслав Молотов, що одночасно є комісаром закордонних справ, приїхав до Берліна і

відбув там важні наради з Гітлером.

▲ У Вінніпегу створено Комітет Українців Канади, в склад якого входять українські організації доміняльного значіння: Братство Українців Католиків, Українське Національне Об'єднання, Союз Гетьманців Державників, Союз Українських Самостійників та СУО.

Reporter for Our Lady

By William H. McDougall, Jr.

COPYRIGHT 1950, BY WILLIAM H. McDOUGALL, JR.

Joseph Francis Xavier Johnson, aged 16, of Middleton, U.S.A., is taken to Europe by his godfather, the well-known writer Frank Gillespie, who is gathering material for a book on persons and places favored by apparitions of Our Lady. Mr. Gillespie suffers a severely sprained knee aboard ship, but decides to continue the trip on schedule and while he convalesces in hotels, to send Joe to visit the shrines, interview people and bring back the necessary information. This pleases Joe, whose ambition is to be a foreign correspondent. The first shrine is the convent in Paris where originated the famous Miraculous Medal. Joe has spent a few days learning his way around Paris and now finds himself about to enter the place where he will get his first story.

The heavy wooden door of 140 Rue du Bac closed behind Joe, cutting off as though by a knife the noises of the busy street. He had half expected to find himself in the Chapel of the Miraculous Medal, but instead, he stood in a dim vestibule, beyond which, through a door in a glass and wood partition, he could see an open, flag-stoned courtyard. To his right was a wide glass window with a small hole. Behind the hole was the familiar, winged cornette of a Daughter of Charity of St. Vincent de Paul.

Joe had been instructed to see Sister Josephine who spoke English and who had been advised by letter of Mr. Gillespie's errand. Joe stepped to the window, "May I see Sister Josephine?"

The nun-receptionist answered in French but from her nod and gestures Joe understood she wished him to step into a reception room beyond her window. Presently Sister Josephine appeared. She was a quiet-moving, elderly woman who shook hands with Joe and took it as a matter of course that a 16-year-old boy should be substituting for Mr. Gillespie.

Sister Josephine said St. Catherine Laboure had died before she herself had come to Paris, but she had known well the priest who wrote the official record of Catherine's life and works used in the process of beatification and canoni-

zation. She also had seen St. Catherine's perfectly preserved body just after its exhumation March 21, 1933, 56 years after her death.

"St. Catherine was a large boned, strong woman," said Sister Josephine. "I would estimate her to have been about five and one-half feet tall, weighing around eleven or twelve stone."

A stone, Joe learned, was an English measurement, the equivalent of 14 American pounds. That made the saint from 132 to 154 pounds.

"She was kind of husky, wasn't she?" Joe asked.

"Yes," said Sister Josephine, "she grew up doing heavy farm work, like any other peasant girl of Burgundy."

"How about her eyes and hair?" Joe asked.

"She had dark hair and blue eyes and a strong aquiline nose. Years ago there were many here who had known her. From their descriptions I gathered they were most impressed by her voice and a certain "presence" or way she had with old people. She had a soft, gentle voice, although in manner she was quick and emphatic."

Sister Josephine explained that St. Catherine lived in the convent at 140 Rue du Bac only while a novice. When she received the habit she was sent to work in a home for the aged in another part of Paris. There she labored until her death 45 years later. During all but the last six months of that time, not one of her community sisters or her aged patients knew that the nun who cared for the poultry yard, and had such a "way" with people, was she to whom the Blessed Virgin had given the Miraculous Medal. Not even the Archbishop of Paris, who approved distribution of the medal, nor the canonical board which investigated its origin knew the name of the person to whom the Mother of God had appeared. Catherine's identity was guarded by the seal of the confessional. Her confessor Father Aladel, waited two years after Catherine first told him before having the medal struck. During those two years the apparition of the medal appeared a number of times to Sister Catherine, who told her confessor "the Blessed Virgin is not pleased"

because he had not had the medal struck.

Sister Josephine led Joe to the chapel. His first impression was of light and whiteness and blueness: light reflected from white altars set in frames of white and blue frescoes, white statues, slender white marble columns supporting a white, arched ceiling. Above the main altar, in white marble, stood the familiar Virgin of the Miraculous Medal, a halo of twelve stars behind her head. Four smaller stars flanked the main altar, two on each side. The inside two were topped, respectively, by St. Joseph, holding the Infant Jesus, and by Mary, holding in her hands the globe of the world and offering it to heaven.

"The chapel is wider and higher now than at the time of the apparitions," said Sister Josephine, "but all of it is still here. The columns now stand where the original sidewalls stood."

Joe estimated the side extensions, plus the balconies from the columns to the new sidewalls, must have more than doubled the chapel's capacity.

"The main altar had to be enlarged in order to conform to the new perspective," said Sister Josephine, "so a larger one was built. The original, from behind which the Blessed Virgin walked into the sanctuary and sat down in the chair of the community's spiritual director, is that one on the epistle side, beneath the Virgin of the Globe, where St. Catherine's body is."

Joe looked at the altar and stopped — they had been walking up the center aisle — for the front of it was like no other altar he had ever seen. Its lower part was glass; and behind the glass, in her blue habit with the wing-tipped, white cornette, lay Sister St. Catherine Laboure, dead since December 31, 1876.

They walked to the altar railing and knelt directly in front of the glass sarcophagus. St. Catherine's hands, encircled by a rosary, were pressed palm to palm in an attitude of frozen prayer.

Because they were looking at her from the side, the cornette concealed the saint's forehead and eyes; however, the lower part of her face — her strong jaw and high-bridged nose — was familiar. But something bothered Joe. The longer he looked, the more he felt something was not quite right. Then he remembered. She had died at the age of 70 but the woman lying there looked young. Joe voiced his perplexity. Sister Josephine said, "There is a wax mask over her face."

"Why?" Joe asked. "I thought her body was incorrupt."

"Her body was incorrupt," Sister Josephine said, "but she was still a woman of 70. They

ЧИТАЙТЕ найстарший репрезентативний український католицький тижневик у Канаді

"УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ"

Вістки з цілого світу, вістки з українського життя в Канаді та інших державах світу окремий господарський відділ та відділ для молоді. В кожному числі статті на актуальні теми.

Річна передплата \$2.50. Замовляти на адресу:

**Ukrainian News
10967-97 St.
Edmonton, Alta.**

НАЙЦІКАВІШИЙ ЖУРНАЛ ГУМОРУ ТА САТИРИ

для Америки і Канади.

Л И С

під редакцією мистця Е. Козака.

Виходить два рази в місяць.

Коштує річно всего \$3.00 .

Замовляйте:

"THE FOX"

**P.O. Box 394 Cooper Stn.,
New York 3, N.Y. — U.S.A.**

**Найсмачніші страви на Квіні
дістанете в українському ресторані
"ОЛІМПІЯ"**

484 Queen St. W. Tel. TR 0024

Налисники наша спеціальність!

**Ресторан відкритий кожного дня до
1 год. в ночі.**

УКРАЇНСЬКИЙ ГОДИННИКАР

**PETER KUSHNIR
Jeweller**

We carry a full line of:

watches - diamonds - jewellery - clocks - pearls

**Phones: Bus: WA 8934 529 Queen St. W.
Toronto, Ont.**

wanted her look young, so they did — with the mask.”

Joe felt disappointed. He would rather see her as she was when she died. He guessed, however, that the French preferred to see her as she was when she herself saw the Blessed Mother. He asked. “Do the French make all their saints look young?”

“Oh no. When you leave here, if you walk around the corner on Rue de Sevres, you will come to the church where the body of St. Vincent de Paul is exposed over the high altar. I believe that actually only portions of his body are inside the wax effigy; but, at any rate, he looks exactly as when he died, a very old man. Or take our foundress over there...”

Following Sister Josephine's eyes Joe looked across the chapel and noticed, for the first time, that over the far altar on the gospel side was another glass sarcophagus. In it lay an elderly woman wearing a sister's habit but with a close-fitting headdress instead of the wide cornette. Her face was turned slightly toward the glass so that, had her eyes been opened, she would have been looking obliquely down at the front pews. Without waiting for Joe to ask her identity, Sister Josephine took his notebook and wrote: “St. Louise de Marillac, 1591-1660, co-founder with St. Vincent of the Daughters of Charity of St. Vincent de Paul.”

At that moment another Sister hurried up to Sister Josephine and spoke to her, in French, in a low voice. Sister Josephine turned to Joe, smiled, and said, “Will you excuse me for a while? I am needed in the reception room.”

Joe sat down in a front pew. He looked for a long time at the glass-enclosed figures of St. Louise de Marillac and St. Catherine Laboure. He decided their presence would be unusual in a church in America, but somehow it seemed natural for them to be here, in the chapel of the Miraculous Medal. Their bodies were sleeping in the presence of Jesus in the Blessed Sacrament, while in heaven their souls were eternally awake with Jesus in the Holy Trinity. They were equally awake in both places and he felt that he, too, was at home in the chapel and someday he hoped also to be at home up there. N.C.W.C. NEWS SERVICE

OFFICE TEL. PL. 1753

RES: 41 BIRCHVIEW CRES.
TEL. LY. 5797

DANIEL D. STOKAL, B.A.

BARRISTER, SOLICITOR, NOTARY PUBLIC

ROOM 211 — 221 VICTORIA ST.

PIGOTT MOTORS

Buick — Pontiac — GMC Trucks
Vauxhall and all GM parts
and accessories.

2424 YONGE ST.

MA. 7691

Б. Т. БУКОВСЬКА — БЕЈНАР

Окулістка з України

Екзаменує очі дорослим і дітям

ГОДИНИ: щоденно від 10 рано до 9 ввечір.

55 St. John's Rd., Ph. LY 0052

(DUNDAS WEST — 3RD STOP PAST KEELE ST.

ST. JOHN'S RD.)

TORONTO, ONTARIO

д-р І. Кучерепа

ЛІКАР, ХІРУРГ, АКУШЕР

Урядові години: 1.30-3.00; 6.30-8.00

268 HIGH PARK AVE.

ріг Annette St.

(близько Dundas St.)

TEL. MU. 3453

VICTORIA CUSTOM TAILORS

СПЕЦІАЛІЗУЄМОСЯ В МУЖЕСЬКИХ

І ЖІНОЧИХ УБРАННЯХ

Продаємо шовкові і вовняні матерії
на метри

KOSTIW & SONS

196 Bathurst Street, Toronto

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

Victoria Bakery

735-741 Palmerston Ave., Toronto, Ont.

під керівництвом найкращих фахівців
поручає

найкраще печиво: хліб, булки і тісточка.

ЖАДАЙТЕ У ВСІХ КРАМНИЦЯХ

або

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПРЯМО В ПЕКАРНІ:

Tel. LA. 0909

др- Тарас Рараговський

M. Sc. M. D.

ЛІКАР, ХІРУРГ Й АКУШЕР

378 Бетирст Ст.

(напроти Вестерн Госпитал)

Телефон PLaza 4465

ЗАМОВЛЯЙТЕ ХЛІБ, ПАІ, КЕЙКИ Й ВСЯ-
КОГО РОДА ПЕЧИВА НАЙЛУЧШОЇ ЯКО-
СТИ В НАЙБІЛЬШІЙ УКР. ПЕКАРНІ

ТОРОНТА

Beaver Bread Limited

103 Ligthbourne Ave — Telephone LL. 7445

KOTYK FURS & LADIES WEAR

718 QUEEN ST. W. at Claremont St.

Phone PL 5768

має на складі жіночі плащі, убрання і
суконки, готові до ношення, також ро-
бить до міри футра і все вбрання для
жінок.

Також має великий вибір
діточих убрань.

Сплати є розложені на легкі рати.

Добра і чемна обслуга.

І.ЮРІЙ РОБОРЕЦЬКИЙ

L.L.B.

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК І НОТАР

Заступає в усіх судових справах

JOHN GEORGE ROBERTS ..

302 Temple Building — Bay & Richmond St.

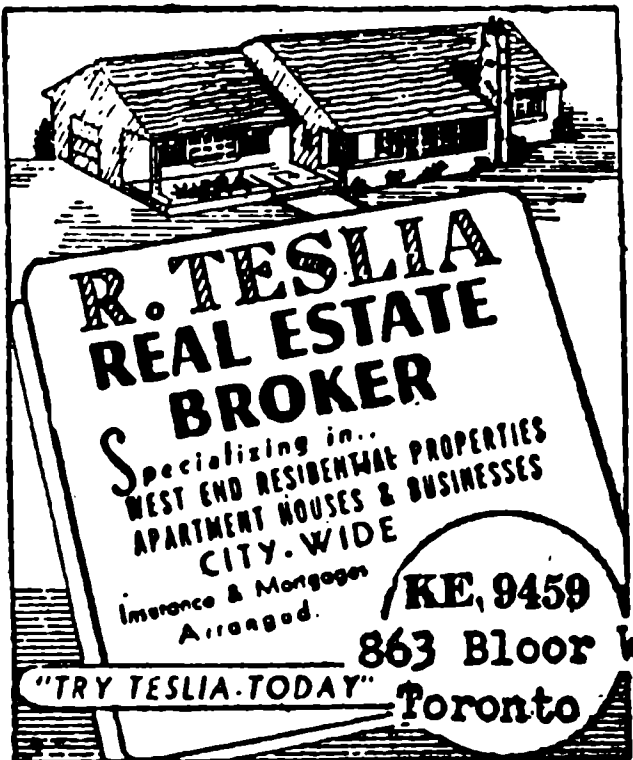
Office: WA. 7190

Residence: LL. 5011

Вечорами від 7-8 за замовленнями.

“В своїй хаті,
своя правда!”

Коли бажаєте
купити,
продати,
або замінити
дім,
апартмент,
крамницю,
пулрум,
бовлінг елі,
готель
або ферму,
вдавайтесь до:

Найбільша українська фірма в Торонті. Об-
слуга шкоро, чесна, солідна і задовольюча.
Персонал досвідчений з довголітньою прак-
тикою. Всякі поради, відносно набуття, про-
дажі, або оцінку власностей, щиро уділяємо
даром.

ЗАГАЛЬНА АСЕКУРАЦІЯ

Забезпечуємо людей від наглих випадків і
каліцтва. Асекуруємо дома, автомобілі, меб-
лі і другі речі від вогню і крадіжки.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО В

ROYCE RADIO & FURNITURE COMPANY

1529 DUPONT ST. TORONTO, ONT.

— TEL.: LL. 0175 —

маємо на складі всякого рода умеблю-
вання та електричне приладдя як кухні,
холодильні, радія й телевізії. Доставляе-
мо відборцям по найнижчих цінах та да-
ємо на догідні сплати. Даємо інформації
через телефон. Заходьте, а переконаєтесь!

Наше авто все готове для Вашої обслуги.

ЛЕВ ДОПТА - Власник

ВЖЕ ВИЙШОВ!

ВЖЕ ВИЙШОВ!

КАЛЕНДАР

УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ

на 1951 рік

ЗМІСТ:

Мирові точки Папи Пія XII

Родина й нарід — о. Іриней Назарко, ЧСВВ

Парафія й нарід — о. В. Дрібненький, ЧСВВ

Катакомби в Римі — Мирон Потопник

На нові землі — д-р Степан Годований

Таємниця Божих неспіхів — о. І. Р.

Мої спомини з піонерських часів — Ф. Гусак

Сонечко — Леонід Бачинський

Ворона — Леонід Бачинський

Двадцять років між Ескімосами — М. О.

Урядничий запал — М. Зоценко

Жити можна — М. Зоценко

Советська справедливість

Перше св. Причастя — П. Л'Ерміт

Відповіді на актуальні запити (вибух атомової бомби).

Німецька серенада — І. Мазуркевич

Україна в поході століть

Календар християнської доби

Огляд подій 1950 року

Крім численних статей і оповідань в календарі є загальний і подрібний церковний устав цілого року як також докладні адреси українських католицьких священиків.

Ціна 50 центів. — При більших замовленнях значний опуст. Замовляти в:

THE BASILIAN PRESS

3 Beverley Street, Toronto, Ontario, Canada.